

HANDLEIDING

INTEGRAAL STEM SYSTEEM

GEMEENTEN

1.	ALGEMEEN	3
1.1.	INLEIDING	3
1.2.	EISEN AAN APPARATUUR	4
1.3.	INSTALLATIE-PROCEDURE	5
1.4.	STRUCTUUR	6
1.5.	KALENDERS	7
1.6.	PROCES STAPPEN	8
2	VOORBEREIDING.....	12
2.1.	INLEIDING	12
2.2.	BESTAND	13
2.3.	STADIA	15
2.4.	GEGEVENS	16
2.5.	FORMULIEREN	28
2.6.	DISKETTES	31
2.7.	REFERENDUM	32
3.	STEMMEN INVOER – INLEZEN	33
3.1.	STEMMEN INLEZEN	34
3.2.	STEMMEN INVOEREN	36
4.	PRESENTATIE	38
5.	EINDUITSLAG	41
6.	ONDERHOUD	42
6.1.	VERKIEZINGSWACHT	42
6.2.	PARALLELE VERWERKING	42
6.3.	TABELLEN	44
6.4.	ONDERHOUD	45
7.	ORGANISATIE ELECTRONISCH STEMMEN.....	46
7.1.	VOORBEREIDING	46
7.2.	PROGRAMMEREN STEMMACHINE	52
7.3.	TESTEN STEMMACHINE	53
7.4.	INRICHTING STEMLOKAAL	54
7.5.	HANDELINGEN STEMBUREAU	57
7.6.	ORGANISATIE VERKIEZINGSDAG	59
7.7.	TWEE VERKIEZINGEN	64
8.	DIVERSEN.....	66
8.1.	BULLETINS	66
8.2.	DE LAATSTE PROGRAMMA WIJZIGINGEN	67
8.3.	VEEL VOORKOMENDE VRAGEN	68
8.4.	BESCHRIJVING INSTALLATIE PARTIJ PROGRAMMA	70
8.5.	TECHNISCHE GEGEVENS	71
8.6.	<u>GEBRUIK NETWERK</u>	72
8.7.	GEBRUIK VARIABLEN IN FORMULIEREN	73
8.7.	INDEXEN WAT EN WAAR	80

1. ALGEMEEN

1.1. INLEIDING

DOEL

Met het Integraal Stem Systeem – ISS beogen wij:

- het ondersteunen van het gehele proces van een verkiezing binnen een gemeente
- het aan elkaar knopen van de onderscheidene niveaus binnen de verkiezing – het piramidemodel.

GEbruikersVERENIGING

Een werkgroep uit de Gebruikersvereniging Integraal Stem Systeem heeft intensief meegewerkt aan het ontwikkelen van de ISS voor Windows versie. Daarvoor onze dank!

Tevens heeft de gebruikersvereniging met de uiteindelijke versie ingestemd.

GEbruiksRECHT

Gemeenten die het ISS aanschaffen, verkrijgen daarmee het gebruiksrecht van een standaardpakket.

Door het afsluiten van een onderhoudscontract verkrijgt men het recht op nieuwe versies van het pakket.

De gemeente is gehouden om tijdig een acceptatietest uit te voeren, zodat men tijdens de verkiezingen niet voor verrassingen komt te staan.

EVOLUTIE

Het Integraal Stemsysteem is nog voortdurend in ontwikkeling en zal de technologische veranderingen ook in de toekomst zo veel mogelijk blijven volgen.

Vandaar dat bij elke nieuwe verkiezing nieuwe programmatuur wordt verstrekt, waarin de laatste gezichtspunten steeds zijn verwerkt, voor zover die binnen een standaardpakket kunnen worden opgenomen.

NB Het is niet toegestaan en bovendien zeer gevaarlijk, om een verkiezing uit te voeren met een achterhaalde programmaversie.

EVALUATIE

De evaluatie zal gecoördineerd worden door de werkgroep software van de gebruikersvereniging ISS.

Te zijner tijd krijgt u daar informatie over via een gebruikersbulletin.

ONDERSTEUNING

Rondom de verkiezingen zullen per bulletin telefoon- en fax-nummers worden opgegeven in het kader van onze service-organisatie, de Verkiezingswacht, waar men terecht kan met vragen.

Er wordt wel verwacht, dat u deze handleiding alsmede de helpschermen, goed bestudeert en als naslagwerk gebruikt.

DEZE HANDLEIDING EN DE HELPSCHERMEN

Deze handleiding richt zich meer op de procedures, die gelden rondom een verkiezing.

In de helpschermen wordt uitgebreid ingegaan op de afhandeling van de schermen.

Wij wensen U veel succes bij het toepassen van het Integraal Stemsysteem!

1.2. EISEN AAN APPARATUUR

APPARATUUR

Minimumeisen bij gebruik van Microsoft Windows 3.1x of Microsoft Windows for Workgroups

Computer	PC met Pentium 166 Mhz processor 16 MB intern werkgeheugen
Harde schijf	Minimaal 100 MB, waarvan 15 MB vrij voor ISS
Randapparatuur	Diskette station
Beeldscherm	(Super) VGA monitor
Muis	Microsoft of compatible
Printer	Inkjet- of laserprinter en eventueel een kleurenprinter t.b.v. afdrukken grafieken

Minimumeisen bij gebruik van Microsoft Windows 95/98/NT

Computer	PC met Pentium 166 Mhz processor 32 MB intern werkgeheugen
Harde schijf	Minimaal 100 MB, waarvan 15 MB vrij voor ISS
Randapparatuur	Diskette station
Beeldscherm	(Super) VGA monitor
Muis	Microsoft of compatible
Printer	Inkjet- of laserprinter en eventueel een kleurenprinter t.b.v. afdrukken grafieken

In bovenstaande specificaties wordt een Pentium 166Mhz met 16MB als minimum systeemeis gesteld.

Dit is voldoende voor een PC met Windows 3.11.

Indien Windows 95/98 gebruikt wordt, is een intern geheugen van 32 MB wenselijk.

Ingeval Windows NT wordt gebruikt is het raadzaam om een PC te gebruiken met meer dan 32 MB Intern geheugen.

In alle gevallen geldt: meer intern geheugen beschikbaar, hoe sneller het systeem.

Zie ook Hoofdstuk 8.5 Gebruik Netwerk.

1.3. INSTALLATIE-PROCEDURE

De programmatuur wordt uitgeleverd op diskettes.

Bij de uitlevering is een bulletin bijgevoegd, waar de installatie-procedure duidelijk in beschreven staat.

Er wordt gebruik gemaakt van een standaard installatie-procedure.

Bij twijfel raadpleeg de systeembeheerder.

Alvorens de (her)installatie uit te voeren, maak allereerst een backup van het systeem !

Hierna volgt een beschrijving van de installatie voor de verschillende Windows versies.

INSTALLATIE WINDOWS 3.11, WINDOWS FOR WORKGROUPS en WINDOWS NT 3.X

Plaats de eerste diskette in het diskette station.

Selecteer BESTAND – STARTEN.

Vervolgens wordt een menu opgestart.

Kies voor Bladeren en geef de letter van het diskette station aan, dit is meestal A.

Nu wordt de inhoud van het diskette station zichtbaar.

Kies voor SETUP.EXE, gevolgd door OK.

Vervolgens luidt de opdrachtregel A:\SETUP.EXE, geef nogmaals OK.

De installatie-procedure wordt opgestart.

Voer vervolgens de aangegeven instructie uit.

Op het tweede installatie-scherm moet een keuze gemaakt worden voor de Doel directory, meestal C:\WIN_ISS.

Bij **herinstallatie** dient altijd **deze** Doel (bestaande) directory te worden opgegeven.

Vervolgens zal het installatie programma ook duidelijk aangeven, dat het een **herinstallatie** betreft.

Volg de opgegeven instructies uit.

Na Voltooien is ISS voor Windows geïnstalleerd.

INSTALLATIE WINDOWS 95, WINDOWS NT 4.X, WINDOWS 2000

Plaats de eerste diskette in het diskette station.

Selecteer START – UITVOEREN.

Vervolgens wordt een menu opgestart.

Kies voor Bladeren en geef de letter van het diskette-station aan, dit is meestal A.

Nu wordt de inhoud van het diskette station zichtbaar.

Kies voor SETUP, gevolgd door OK.

Vervolgens luidt de OPEN opdracht A:\SETUP.EXE, geef nogmaals OK.

De installatie-procedure wordt opgestart.

Voer vervolgens de aangegeven instructie op.

Op het tweede installatie-scherm moet een keuze gemaakt worden voor de Doel directory, meestal C:\WIN_ISS.

Bij **herinstallatie** dient altijd **deze** Doel (bestaande) directory te worden opgegeven.

Vervolgens zal het installatie- programma ook duidelijk aangeven, dat het een **herinstallatie** betreft.

Volg de opgegeven instructies uit.

Na op de button Voltooien te klikken is ISS voor Windows geïnstalleerd.

HERINSTALLATIE

LET OP:

Bij herinstallatie wordt de programmatuur in dezelfde Doel (bestaande) directory geplaatst, waar ISS de eerste keer geïnstalleerd is.

Bij twijfel: Raadpleeg de systeembeheerder.

NB

In Hoofdstuk 8 staan nog een aantal technische details opgenomen, o.a. voor installatie in netwerkomgevingen.

1.4 STRUCTUUR

ISS kent stadia.

Dit zijn Voorbereiding, Stemmen inlezen/invoeren, Presentatie, Einduitslag en Onderhoud.

Bijgaand een opsomming van welke functies er in welke stadia opgenomen zijn.

Voorbereiding

Beschikbaar: Geopende verkiezing en gedurende het gehele proces van de verkiezing

In dit stadium wordt de gehele voorbereiding uitgevoerd.

Belangrijke items hierbij zijn

- Stemdistricten, Partijen en Kandidaten
 - Programmeren van stemgeheugens
 - Aanmaken van uitslagbestanden.
- Tevens kunnen alle formulieren (tot aan de verkiezingsdag) afgedrukt worden.
Ook de indeling van stemdistricten is hier aanwezig
- Uitwisseling diskettes.

Stemmen inlezen/invoeren

Beschikbaar: na het aanmaken van de uitslagbestanden

Voor het inlezen van de stemgeheugens of het handmatig ingeven van de aantallen stemmen.

Presentatie

Beschikbaar: na het aanmaken van de uitslagbestanden

Nadat de aantallen stemmen zijn ingegeven bestaat de mogelijkheid om zeer uitvoerige (tussentijdse) presentaties te houden.

Einduitslag

Beschikbaar: na het aanmaken van de uitslagbestanden

In dit stadium kunnen de benodigde formulieren (P22-2, O3) vervaardigd worden.

Tevens kunnen de diskettes voor het Hoofdstembureau (bij niet-gemeentelijke verkiezingen) aangemaakt worden.

Hier zijn ook de formulieren ondergebracht voor het benoemen van de raadsleden en later individuele benoemingen.

Onderhoud

Beschikbaar: Na installatie en gedurende het gehele proces van de verkiezingen

In dit stadium zijn de verschillende functies opgenomen m.b.t. het Onderhoud en werkwijze van de programmatuur.

- Voorbeelden :
- Verkiezingswacht (reparatiefunctie, alleen op verzoek van de helpdesk te gebruiken)
 - Parallele verwerking (uitslagverwerking op verschillende PC's uit te voeren i.p.v het netwerk te gebruiken)
 - Tabellen en de zogenaamde back-up - en restore faciliteiten.
 - Ook kunnen hier de instellingen met andere programmatuur zoals koppelingen met tekstverwerker en virusscanner opgenomen worden.

In de volgende hoofdstukken wordt hier nader op ingegaan, voor detail-informatie wordt verwezen naar de **helpschermen**.

1.5. KALENDERS

VERKIEZINGSKALENDER

Deze functie vormt een belangrijke geheugensteun v.w.b. de voorgeschreven acties met daarbij behorende termijnen.

Met vermelding van een datum of tijdvak zijn de formele activiteiten rondom een verkiezing opgesomd. Er wordt bij elke proces stap verwezen naar het desbetreffende artikel van Kieswet of Kiesbesluit.

Zodra een actie is uitgevoerd, kan men deze met de keuze <V> oltooid als het ware afvinken. De datum wordt dan gesteld op vandaag, waardoor deze activiteit morgen niet meer zichtbaar is bij het raadplegen van de kalender.

De verkiezingskalender speelt ook een rol in het ingebouwde controle - mechanisme. Wanneer men b.v. na het definitief worden van de kandidaatstelling nog probeert een kandidaat toe te voegen, zal het systeem met een melding komen.

AKTIVITEITENKALENDER

In deze functie is het verwerkingsproces met behulp van het Integraal Stemsysteem stap voor stap beschreven. Er wordt bij elke stap aangegeven in welk stadium welke functie aan de orde is. Aldus is de optimale volgorde van werkzaamheden snel af te lezen.

Niet alle stappen zullen altijd of overal voorkomen. In de twee volgende paragrafen zijn enkele 'minimum trajecten' als processchema opgenomen.

Reeds uitgevoerde werkzaamheden kunnen met de keuze <V> oltooid worden afgevinkt, zodat ook een voortgangscontrole ontstaat.

Het is mogelijk specifiek voor de gemeente geldende activiteiten op te nemen, zodat in feite de eigen lokale verkiezingsplanning in het systeem kan worden opgenomen. Dit kan door onderaan de kalender te kiezen voor toevoegen van een kalender-item, waarna dit op datumvolgorde in de kalender wordt geplaatst.

1.6 PROCES STAPPEN

GEMEENTERAAD

	VOORBEREIDING	STEMMENINVOER	PRESENTATIE
Tot aan de kandidaatstelling			
Algemeen	Basisgegevens Verkiezingsgegevens		
Indeling Stemdistricten	Stemdistricten		
Bezetting stemdistricten	Bezetting stemdistricten		
Partijen Voorlopig	Ingeleverde partijen en kandidaten of Inlezen diskette partij		
Kandidaten Voorlopig	Ingeleverde partijen en kandidaten of Inlezen diskette partij		
Formulieren	Officiële modellen Openbare kennisgevingen Overige modellen		
Kandidaatstelling			
Wijzigen Partijen en kandidaten, toekennen lijstnummering	Ingeleverde partijen en kandidaten		
Direct na kandidaatstelling			
Controleren gegevens	In de menubalk keuze C = Controle		
Partijen en kandidaten definitief	Kandidatenlijsten definitief maken		
Combinaties	Combinaties		
Aanmaak diskette voor het drukwerk	Diskettes – Aanmaken drukwerk		
Eventueel kleine tekstuele wijzigingen in naam partij of kandidaat	Definitieve partijen en kandidaten		

Vervolg GEMEENTERAAD

	VOORBEREIDING	STEMMENINVOER	PRESENTATIE
VOORBEREIDING UITSLAG VERWERKING			
Alle gemeenten	Uitslagbestanden aanmaken	STADIA STEMMENINVOER, EINDUITSLAG EN PRESENTATIE WORDEN GEACTIVEERD	
Gemeenten met stemmachines	Stemgeheugens programmeren		
DE DAG VAN DE VERKIEZINGEN VANAF 20.00 UUR			
Gemeenten met stemmachines		Na sluiting stemlokalen -Inlezen van de stemgeheugens -Vrijgeven van stemmenaantallen	
Gemeenten handmatig		Na sluiting stemlokalen -sneltelling: Invoer totalen per partij Later: -Invoer 1 ^e kandidaat -Invoer 2 ^e kandidaat -Verschillenlijst -Eventueel wegwerken verschillen	
PRESENTATIE Na ingave van stemmenaantallen of inlezen van stemgeheugens bestaat de mogelijkheid om (deel) presentaties te houden			-Tussentijdse Uitslag -Zetelverdeling -Wijze van berekenen -Restzetel- verdeling -Gekozen kandidaten -Diverse grafieken

Het Proces verbaal P22-2 is te vinden in het Stadium Einduitslag – Formulieren. Tevens zijn hier de diverse benoemingsformulieren en – besluiten opgenomen.

TWEEDE KAMER, PROVINCIALE STATEN, EUROPEES PARLEMENT

VOORBEREIDING		STEMMENINVOER	PRESENTATIE
Tot aan de kandidaatstelling			
Algemeen	Basisgegevens Verkiezingsgegevens		
Indeling Stemdistricten	Stemdistricten		
Bezetting stemdistricten	Bezetting stemdistricten		
Formulieren	-Officiële modellen -Openbare kennisgevingen -Overige modellen		
Kandidaatstelling Hoofdstembureau			
Direct na kandidaatstelling Tweede kamer			
Ontvangst diskette Hoofdstembureau	Inlezen diskette Hoofdstembureau, Uitslagbestanden worden automatisch aangemaakt.	Stadia Stemmeninvoer, Einduitslag en Presentatie worden geactiveerd	
Controleren gegevens	In de menubalk keuze C = Controle		
VOORBEREIDING UITSLAG VERWERKING			
Alle gemeenten, indien stadia Stemmeninvoer, Einduitslag en Presentatie niet actief zijn.	Uitslagbestanden aanmaken		
Gemeenten met stemmachines	Stemgeheugens Programmeren		

VERVOLG

TWEDE KAMER, PROVINCIALE STATEN, EUROPEES PARLEMENT

	VOORBEREIDING	STEMMENINVOER	PRESENTATIE
DE DAG VAN DE VERKIEZINGEN VANAF 20.00 UUR			
Gemeenten met stemmachines		Na 20.00 uur: -Inlezen van de stemgeheugens -Vrijgeven stemmenaantallen	
Gemeenten handmatig		Na 20.00 uur: -sneltelling: Invoer totalen per partij Later: -Invoer 1° kandidaat -Invoer 2° kandidaat -Verschillenlijst -Eventueel wegwerken verschillen	
PRESENTATIE Na ingave van stemmenaantallen of inlezen van stemgeheugens bestaat de mogelijkheid om (deel) presentaties te houden			-Tussentijdse Uitslag -Wijze van berekenen

Het Proces Verbaal N11 is te vinden in het Stadium Einduitslag – Formulieren

2 VOORBEREIDING

2.1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt het stadium Voorbereiding beschreven.

Per paragraaf worden de verschillende functies (welke in de bovenste statusbalk staan aangegeven) nader uitgewerkt.

Indien een gemeente voor de eerste keer gebruikt maakt van ISS zijn er geen gegevens beschikbaar. De start zal dan gemaakt worden met het aanmaken van een nieuwe verkiezing.

Belangrijk:

Voor het oefenen met het programma is de volgende mogelijkheid aanwezig: Stel u bent met de voorbereiding van een lopende verkiezing bezig. Dan is deze verkiezing te gebruiken als zogenaamde 'speel' versie.

De volgende actie moet dan worden uitgevoerd:

Bestand – kopieer verkiezing.

De bestaande gegevens worden dan gekopieerd naar een zogenaamde **PROEFVERSIE**.

Dit wordt ook duidelijk aangegeven in de Verkiezingstitel.

Met deze nieuw aangemaakte proefversie kan een verkiezing met het ISS verder beproefd worden.

LET OP:

Wijzigingen (bijvoorbeeld kleur van de partijen) werkt niet door in de actuele verkiezing.

2.2. BESTAND

Met deze functie kunnen nieuwe verkiezingen worden aangemaakt, verkiezingen worden geopend, gesloten en verwijderd.

Nieuwe verkiezing	<p>Voordat gestart wordt met een NIEUWE verkiezing dient allereerst via deze functie de Nieuwe verkiezing geactiveerd te worden.</p> <p>Draag zorg voor de juiste invulling van de gegevens, waaronder de titel (hieraan is de verkiezing te herkennen), de juiste verkiezingsdatum en maak de keuze uit het JUISTE verkiezingstype.</p> <p>Met name de keuze voor het Verkiezingstype is belangrijk, aangezien ISS hier de juiste instelling van de te gebruiken functies bepaald.</p> <p>Tevens kunnen de stemdistricten vanuit een vorige (meestal de laatste) verkiezing worden overgenomen.</p>
Open verkiezing	<p>Het is mogelijk om één of meerdere verkiezingen geopend te hebben. Denk bijv. aan de voorbereiding van twee verkiezingen op één datum.</p>
Sluit verkiezing	<p>Het sluiten van een geopende verkiezing.</p>
Kopieer verkiezing	<p>Ingeval de gemeente een verkiezing heeft voorbereid tot aan de kandidaatstelling, bestaat hier de mogelijkheid om een (speel) kopie te maken, waarmee de verschillende functies al ruimschoots voor de verkiezing beoefend kunnen worden. Denk aan een te houden presentatie op de verkiezingsavond, programmeren en inlezen van stemgeheugens e.d.</p>
Verwijder verkiezing	<p>De mogelijkheid om de gegevens van een zeer oude verkiezing of van de (speel) kopie (zie hiervoor) te verwijderen. LET WEL: de verwijdering is definitief.</p>
Geopende verkiezing	<p>Bij het opstarten van Windows ISS worden de gekozen verkiezing(en) direct opgestart.</p>
Verkiezingskalender	<p>Een opsomming van acties uit Kieswet en Kiesbesluit.</p> <p>De acties kunnen afgevinkt worden.</p> <p>Als er acties m.b.v. ISS uitgevoerd moeten worden, dan bestaat er een relatie met de activiteitenkalender.</p>
Activiteitenkalender	<p>Een opsomming van activiteiten al of niet in relatie met de verkiezingskalender.</p> <p>De activiteiten kunnen afgevinkt worden.</p> <p>Met de button Uitvoeren kan in sommige situaties gesprongen worden naar de betreffende functie in ISS.</p>
Kennisgeving van ontvangst	<p>Bij het eerste keer opstarten van ISS wordt gevraagd om de Kennisgeving van ontvangst af te drukken. Als hier wijzigingen in opgetreden zijn, kan op deze plaats de kennisgeving opnieuw afgedrukt en verstuurd worden .</p>

Nadat een nieuwe verkiezing aangemaakt of geopend is, wordt op het scherm het volgende zichtbaar. Keuzes kunnen direct gedaan worden door het aanklikken van de letters, echter ook via de functie Stadia. De letters staan voor:

- C -Controleren van de Voorbereidingsgegevens. Wordt uitgevoerd nadat de gehele voorbereiding is uitgevoerd, dus direct na de kandidaatstelling.
- A -Staat voor de activiteitenkalender. Vanuit deze kalender kan automatisch gesprongen worden naar de Verkiezingskalender.
- V -Stadium Voorbereiding
- O -Stadium Onderhoud.
- X -Programma ISS afsluiten.

De overige letters staan voor de stadia Stemmen inlezen of invoeren, Presentatie en Einduitslag.

Tip: door met de cursor op de letters te gaan staan wordt automatisch de naam van de functie zichtbaar.

Belangrijk:

Wat direct opvalt is, dat de stadia Stemmeninvoer, Presentatie en Einduitslag nog niet geactiveerd zijn.

Deze stadia worden geactiveerd :

- A. Bij Gemeentelijke verkiezing: Na de voorbereiding direct na de kandidaatstelling door het aanmaken van de uitslagbestanden
- B. Bij overige verkiezingen na het inlezen van de diskette van het Hoofd- of Centraal stembureau.

Indien na het aanmaken van de uitslagbestanden wijzigingen worden aangebracht in AANTALLEN betrekking hebbende op stemdistricten, partijen en kandidaten zullen de drie stadia gedeactiveerd worden.

Dan is het NOODZAKELIJK om wederom de functie UITSLAGBESTANDEN AANMAKEN uit te voeren.

2.3. STADIA

Hier staan de voorkomende stadia vermeld.

Deze zijn al of niet geactiveerd.

Ook staan de stadia in Letters weergegeven.

Door hier een stadium te activeren zal ISS de functies aanpassen.

Bij een geopende verkiezing zal altijd het stadium Voorbereiding en Onderhoud actief zijn.

Als er geen verkiezing geactiveerd is, zal alleen het stadium Onderhoud geactiveerd zijn.

Nadat het stadium Voorbereiding is afgesloten met het Aanmaken van de Uitslagbestanden worden de stadia

Stemmen invoeren – inlezen, Presentatie en Einduitslag geactiveerd.

Op dat moment worden namelijk de bestanden aangemaakt voor het 'in ontvangst' nemen van de uitslagen.

Elke wijziging in aantallen stemdistricten, partijen en kandidaten zal tot deactivering leiden van bovengenoemde stadia.

Hierna zal altijd wederom de functie Aanmaken Uitslagbestanden uitgevoerd moeten worden.

2.4. GEGEVENS

A. Basisgegevens

Bij de basisgegevens worden standaardgegevens geregistreerd, die gelden voor alle verkiezingen.

De functie kent een aantal TABBLADEN.

Deze zijn:

1. Personalia Voor het opnemen van de personele bezetting gemeente en hoofdstembureau

2. Diversen Algemene gegevens m.b.t. de te houden verkiezing

3. Opties Belangrijk.
Hier kunnen een aantal instellingen worden opgegeven:

Gebruik Stemmachines of handmatige verwerking.

Keuze maken bij Aansluiting stemmachine:

Geen = handmatig,

Instelling com-poort (1-4) = stemmachine

Organisatievorm stembureau.

Algemene instelling voor de organisatie van het stembureau.

Maak keuze, zie ook stadium Onderhoud – tabellen – functie stembureauleden.

Ingelezen uitslag vrijgeven per stemdistrict.

Geldt alleen voor Gemeenten met stemmachines.

Indien hiervoor de keuze wordt gemaakt (aanvinken), kan bij het vrijgeven van de stemmenaantallen (stadium Stemmen Inlezen – vrijgeven stemmenaantallen) een keuze gemaakt worden uit de stemlokalen, waarvan de uitslag gepresenteerd moet worden.

4. Gebruiker De algemene gebruikers-informatie.
Tevens kan hier de zogenaamde default waarde van de plaatsnaam worden opgegeven.
Dit ter ondersteuning bij de registratie van de plaatsnamen van de kandidaten.
Bij niet-gemeentelijke verkiezingen is het belangrijk om de juiste CBS-gemeentecode te vermelden. Bij het inlezen van de diskette voor het Hoofdstembureau vindt er daar een controle plaats op dit nummer.

B. Verkiezingsgegevens

Bij de verkiezingsgegevens worden standaardgegevens geregistreerd, die gelden voor de specifieke verkiezing.

De functie kent een aantal TABBLADEN.

Deze zijn:

- 1. Aantallen** Indien bekend worden hier de aantallen opgegeven van stemdistricten, ingeleverde en definitieve partijen, combinaties, te verdelen zetels etc.
Er is een wisselwerking met de overige functies, d.w.z. indien bij de functie Ingeleverde partijen en kandidaten een partij wordt toegevoegd, dan zullen hier de aantallen worden bijgewerkt.
- 2. Verkiezing** De rubrieken zijn al grotendeels ingevuld, registreer de aanvullende gegevens.
- 3. Data** Belangrijke datums worden hier geregistreerd.
Een groot aantal zijn al bij installatie gevuld, gaarne goed controleren.
- 4. Zittingen** De data en de ruimten waar het centraal – en hoofdstembureau zitting hebben.
Een groot aantal zijn al bij installatie gevuld, gaarne goed controleren.

C. Stemdistricten

Hier worden de stemdistricten geregistreerd.

1. Er is een basisbestand stemdistricten (button Basisbestand).
2. Hier worden stemdistricten toegevoegd of gewijzigd.
3. Vanuit het basisbestand kunnen stemdistricten geselecteerd worden (button Selektieren).
Links staat het actuele bestand, Rechts het Basisbestand.
Door gebruik te maken van de pijltoetsen of door verslepen kunnen stemdistricten vice versa worden verplaatst.
4. Stemdistricten zijn in te delen naar diverse gezichtspunten (button Wijkindeling).
Dit zijn: Deelgemeenten, Inleverpunten, CBS-buurten, CBS-wijken en een vrije indeling.
Eerst een keuze maken voor de betreffende Indeling, zie pijltoets bovenste regel.
Daarna de indelingen vastleggen in scherm daaronder.
Vervolgens met button Selektieren stemdistricten toewijzen aan de betreffende indeling.
5. Met de button Opgeroepen kan het aantal opgeroepen kiezers per stemdistrict worden vastgelegd.
6. Met de button Afdrukken kunnen overzichten worden afgedrukt.
Deze zijn Adressenlijst, Beheerderslijst, Inrichtingslijst, Aantekeningenlijst en Vergoedingenlijst.
Deze verschijnen door op de button te klikken.
Maak een keuze en het afdrukscherm verschijnt.

Bij het ingeven van de stemdistricten kunnen diverse gegevens over het stemdistrict worden vastgelegd, zie hiervoor de aanwezige TABBLADEN.

Deze zijn: Hoofdgegevens, Contactpersoon en Diversen.

Hoofdgegevens	Hier staat o.a. aangegeven of de stemmachine in gebruik is in het betreffende lokaal. Dit wordt automatisch voor alle lokalen ingesteld (zie functie Basisgegevens – opties – aansluiting stemmachine ES 3 – Geen of Com-1-4). Indien er gemeenten zijn, waar er naast de stemmachine in lokalen handmatig wordt gestemd, kan dit hier worden aangegeven. Hier staat ook de organisatie van het stembureau vermeldt. ISS neemt deze over uit de tabel Functie Stembureauleden zie stadium Onderhoud - tabellen. Daar kunnen organisatie vormen worden gewijzigd en uitgebreid. Tevens kunnen daar ook de vergoedingen per functie ingebracht cq gewijzigd worden.
Contactpersoon	Hier staan o.a. de rubrieken contactpersoon, adres, telefoonnummer, vergoeding voor stemlokalen en rekeningnummer opgenomen. Dit betreft de (eventuele) vergoeding van het gebruik van de stemlokalen.
Diversen	Hier staan een aantal rubrieken m.b.t. het gebruik van het stemlokaal, zoals toegankelijk voor mindervaliden, of er een sleutel noodzakelijk is e.d. Deze kunnen door zogenaamde Radio - buttons worden aangegeven.

NB

Met deze functie kunnen veel gegevens over stemlokalen geregistreerd worden.
Al deze gegevens kunnen worden afgedrukt met de hierboven vermelde overzichten.

D. Bezetting stembureau's

Hier kunnen alle gegevens worden geregistreerd t.a.v. de leden van de stembureaus. Van deze functies kan een gemeente gebruik maken, echter dit is niet verplicht.

Globale werkwijze:

- Met de functie Gegevens per lid kunnen leden stembureau worden vastgelegd.
- De rubriek Status speelt een belangrijke rol in de toewijzing van de leden aan stembureaus.
- De verschillende voorkomens staan in een tabel, zie stadium Onderhoud – Tabellen – Status stembureauleden. Per lid wordt een status toegekend.
- In deze tabel zijn ook acties aangegeven waarop door ISS gereageerd wordt. Zie hiervoor het helpscherm aldaar.
- De status is ook massaal te wijzigen. Bijv. bij de start van de indeling van een nieuwe verkiezing.
- Indelingen kunnen worden overgenomen van een vorige verkiezing.
- Diverse lijsten, brieven en mailmergebestanden zijn te selecteren, te sorteren en af te drukken.

De volgende functies zijn aanwezig:

1. Gegevens per lid.

- Na het aanroepen van de functie worden de leden zichtbaar. Indien er nog geen leden geregistreerd zijn, kan met de + - button leden worden toegevoegd.
- Met de button Zoeken kan gezocht worden op delen van de naam van de leden.
- De volgorde kan gewijzigd worden door de radio – button Volgorde aan te klikken.

Per lid zijn de volgende Tabbladen beschikbaar:

Indeling	Hier kunnen de naam, soort lid, basisstemdistrict (waar het lid de laatste verkiezing was ingedeeld) en het eigen stemdistrict (waar het lid zijn / haar stem uitbrengt) worden opgenomen. De indeling kan op deze plaats worden geregistreerd, echter ook bij de functie Indeling per stemdistrict. Na registratie is de indeling hier zichtbaar.
Persoonlijke gegevens	De persoonlijke gegevens van het lid kunnen hier worden geregistreerd.
Historie	Hier wordt de historie van het lid bijgehouden en zichtbaar.
Bezetting	Na indeling wordt hier de (overige) bezetting van het stemlokaal getoond, waar het betreffende lid voor de zitting is ingedeeld.

2. Indeling per stembureau.

Na opstarten van de functie wordt hier het actuele stemdistrictenbestand getoond.

De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- De indeling van een voorgaande verkiezing kan worden overgenomen -button Kopiëren.
- Tijdens de indeling kan de voortgang (op compleetheid) gecontroleerd worden -button Controle.
- De mogelijkheid is zelfs aanwezig om ISS advieslijsten te laten samenstellen (functie Indeling – button Advieslijst). Dit geschiedt op basis van de postcode en de historie.

3. Signaallijsten status.

Na opstarten van de functie worden alle voorkomens van de rubriek Status getoond.

De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- De voorkomende soorten van status kunnen worden weergegeven in relatie tot het leden bestand.
- Met de button Controle kunnen de voorkomende soorten van de rubriek Status worden getoond.
- Na selectie van één status kan een lijst gemaakt worden van de leden met de aangevraagde status, bijvoorbeeld Wie staat er op de reservelijst.

4. Status wijzigen 'en-bloc'.

Na opstarten van de functie wordt een scherm getoond met huidige status en nieuwe status.

De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- Mogelijkheid om de indeling van de soorten status van de voorgaande verkiezing massaal te wijzigen.
- Voorbeeld: bij de start van een nieuwe verkiezing: status *Gekozen* wijzigen in *Nog in te delen*.
- Door de rubriek *Indeling bij nieuwe status wissen* aan te vinken wordt de bestaande indeling gewist.

5. Correspondentie stembureauleden (zie ook 2.5 Formulieren)

Na opstarten van de functie wordt een selectiescherm getoond.

De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- De mogelijkheid om selecties uit het ledenbestand te maken, gesorteerd op naam, postcode, bezetting stembedistrict en A-nummer.
- Selectiemogelijkheden op: Stembedistricten, soort leden, functies en status.
- Met de uitkomst van de selectie kunnen standaardbrieven (wijzigbaar), een Ledenlijst en mailmergebestand (voor het aanschrijven van de leden in combinatie met een eigen brief) worden aangemaakt.
- Links boven in het scherm kan aangevinkt worden welke leden er geselecteerd moeten worden (Aanklikken radio button).
Maak keuze uit : Alle of ingedeelde of niet-ingedeelde.
- Rechts bovenin het scherm kan de sortering aangegeven worden (Aanklikken Radio button).
- Er zijn een viertal vakken zichtbaar.
Door per vak de rubriek *Alle* aan te vinken worden alle mogelijkheden geselecteerd.
Ook kunnen per vak individuele keuzes gemaakt worden door het Aanvinken van één of meerdere mogelijkheden.
Bijvoorbeeld: alle *voorzitters* selecteren met de status *Gekozen* in de *stembedistricten X en Y*, die *Ambtenaar* zijn.
- Met de button Ledenlijst wordt de selectie uitgevoerd. ISS geeft het aantal geselecteerde leden aan.
Met de button *JA – Doorgaan* wordt een ledenlijst afgedrukt.
- Met de button Brieven kan een keuze gemaakt worden uit één brief.
Deze kan worden aangemaakt en afgedrukt worden in combinatie met de geselecteerde leden.
Het origineel kan gewijzigd worden.
Zie hiervoor Gebruik formulieren en brieven in dit Hoofdstuk.
- Met de button Samenvoegen kan een gewenst mailmerge bestand aangemaakt worden met de geselecteerde leden.
Op deze wijze kan een eigen aangemaakte brief (in eigen tekstverwerkingspakket) met het bestand gecombineerd en afgedrukt worden.

6. Correspondentie stemlokalen.

Na opstarten van de functie wordt een scherm met standaardbrieven getoond.

De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- Mogelijkheid om standaardbrieven (wijzigen mogelijk) aan te maken per stemlokaal.
- Met de button Aanmaken wordt allereerst een selectie scherm getoond voor welk stemlokaal de brief moet worden aangemaakt.
Geen selectie betekent een BLANCO formulier.
- Het origineel kan gewijzigd worden.
Zie hiervoor Gebruik formulieren en brieven in dit Hoofdstuk.

7. Overige Correspondentie.

Na opstarten van de functie wordt een scherm met standaardbrieven getoond.

De volgende mogelijkheden zijn beschikbaar:

- Nog een aantal mogelijkheden om standaardbrieven af te drukken.
- Met de button Aanmaken wordt allereerst een selectie scherm getoond voor welk stemlokaal de brief moet worden aangemaakt.
Geen selectie betekent een BLANCO formulier.

8. Overzichten.

Na het opstarten van de functie wordt een keuzescherm getoond van de overzichten.

De mogelijkheid is aanwezig om diverse overzichten te genereren.

Voorbeelden zijn: Ervaringslijst, Vacaturelijst, Vergoedingslijst voor de afdeling Financiën en een lijst met de reserve stembureauleden

PARTIJEN EN KANDIDATEN

Nadat de stemlokalen geactualiseerd zijn, kunnen de gegevens m.b.t. partijen en kandidaten geregistreerd of ingelezen worden.

Realisatie is afhankelijk van de te houden verkiezing. Zie hiervoor 1.6 Proces stappen.

De werking van de programmatuur m.b.t. het ingeven van de gegevens van de partijen en kandidaten is per verkiezing verschillend.

Bij verkiezingen voor de gemeenteraad dienen de gemeenten zelf zorg te dragen voor de registratie van deze gegevens.

Bij landelijke en provinciale verkiezingen wordt dit overgenomen door het Hoofdstembureau of Centraal stembureau.

Bij gemeentelijke verkiezingen kan de registratie van partijen en kandidaten óók nog 'uitbesteed' worden aan de politieke groepering. De gemeente levert aan de politieke groepering een diskette, met daarop de programmatuur om de registratie 'in huis' bij de politieke partij te laten uitvoeren.

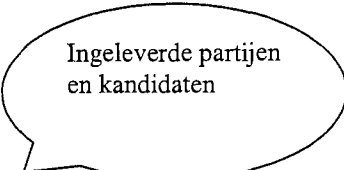

Als resultaat hiervan ontvangt de gemeente een diskette retour en kan in ISS verwerkt worden.

Aanmaken van de diskette met het Programma voor een politieke partij staat in stadium Voorbereiding - diskettes - aanmaken voor partij.

Inlezen diskette van de partij in stadium Voorbereiding - Gegevens - Diskette inlezen van partij.

Gemeenteraad

Landelijk - Provinciaal

 <p>Ingeleverde partijen en kandidaten</p> <p>-registratie door gemeente -inlezen diskette van partij</p>	<p>-niet van toepassing</p>
<p>Na kandidaatstelling: -registreren lijstnummers</p>	<p>-niet van toepassing</p>
<p>Kandidaten en partijen definitief maken</p>	<p>-niet van toepassing</p>
<p>Registratie combinatie(s)</p>	
 <p>Partijen en kandidaten definitief</p> <p>Het definitieve bestand Partijen en kandidaten</p>	 <p>Partijen en kandidaten definitief</p> <p>-wordt gevuld door het inlezen van de diskette van Hoofd- of Centraal stembureau</p>

In het bestand Definitieve Partijen en Kandidaten kunnen lijstnummers en kandidaat - volgnummers niet meer gewijzigd worden.

E. Diskette Inlezen van partij (alleen GR)

De politieke partij kan zelf de gegevens m.b.t. partij en kandidaten registreren (Zie stadium Voorbereiding diskettes) en tevens de benodigde formulieren tot aan de kandidaatstelling afdrukken.

Als resultaat van de registratie door de politieke groepering wordt een diskette ingeleverd, die op deze plaats ingelezen kan worden.

De gegevens worden ingelezen in het bestand **Ingeleverde partijen**.

Werkwijze:

- Na het aanroepen van de functie verschijnen de geregistreerde partijen.
- Indien niet aanwezig: met de plus button een nieuwe partij aanmaken.
- Vervolgens het venster sluiten en een blanco regel wordt zichtbaar.
- Selecteer de blanco regel.
- Stop de ontvangen diskette in het diskette station.
- Klik op de button Partijdisk en de gegevens worden ingelezen in het voorlopige bestand.
- Met de button Kandidaten kan het resultaat ingezien worden.

F. Ingeleverde partijen kandidaten (alleen GR)

Vóór de kandidaatstelling worden hier de gegevens van de politieke groeperingen en de kandidaten van die groeperingen geregistreerd.

Werkwijze:

- Maak allereerst een nieuwe partij aan.
- Registreer de partijgegevens.
- Er is een basisbestand aanwezig, waarin alle (ook in het verleden) bekende geregistreerde partijen opgenomen zijn.
- Maak een keuze hieruit (het wiebertje).
- Instelling van de juiste Presentatie van de naam en geslacht is belangrijk.
- Registreer alle rubrieken, deze worden opgenomen in de formulieren.
- Vervolgens na selectie van een partij, met button Kandidaten wordt het registratiescherm van de kandidaten getoond.
- Hier staat de button Samenvoegen. Er kan een mailmerge bestand worden aangemaakt.
- De kandidaten kunnen worden afgedrukt – button Afdrukken.
- Met de button wijzigen kunnen kandidaten worden geregistreerd.
- Met de plus button kunnen kandidaten worden toegevoegd.
- Tijdens de registratie van de kandidaat wordt de opmaak van de naam van de kandidaat al zichtbaar.
- Registreer op deze wijze alle kandidaten.
- Op basis van deze gegevens kunnen óók alle benodigde formulieren worden aangemaakt. Stadium Voorbereiding – Formulieren.

Belangrijk:

Direct na de zittingen van het hoofdstembureau ter vaststelling van de kandidaten, worden de laatste correcties uitgevoerd.

Doe dit zorgvuldig, dit voorkomt onnodige aanpassingen tijdens de fase van het maken van het drukwerk.

Alvorens de partijen en kandidaten definitief worden gemaakt, dienen ook de definitieve lijstnummers ingevuld te worden.

Partijen, die het lijstnummer NUL krijgen worden NIET meegenomen naar het bestand van de definitieve partijen en kandidaten.

G. Kandidaten definitief maken (alleen GR).

Met deze functie worden de Ingeleverde partijen met lijstnummers groter dan NUL en bijbehorende kandidaten gekopieerd naar het definitieve bestand.

Tevens wordt automatisch het stemvel gecentreerd. De beginkolom wordt bepaald door de volgende rekenregel (36 – (aantal partijen + tussenliggende kolommen) gedeeld door twee).

Werkwijze:

- Activeer de functie.
- Lees de tekst zorgvuldig.
- Klik op button Doorgaan.

H. Combinaties.

Zodra het definitieve bestand (partijen en kandidaten) is samengesteld kunnen eventueel de combinaties worden toegevoegd (GR).

Voor de overige verkiezingen zijn hier alleen de combinaties zichtbaar en NIET wijzigbaar.

Werkwijze:

- Om een combinatie te kunnen registreren activeer de plus button.
- Na selectie en wijzigen wordt het combinatiescherm getoond.
- Links staan de combinaties en rechts de definitieve partijen.
- Door gebruik te maken van de pijltoetsen of door verslepen kunnen de partijen vice versa verplaatst worden.

I. Definitieve partijen en kandidaten (alleen GR)

Het definitieve partijen- en kandidaten-bestand, welke meedoen aan de verkiezing.

Lijstnummers en kandidaat volgnummers zijn niet meer te wijzigen. Alleen kleine tekstuele wijzigingen zijn nu nog mogelijk.

Werkwijze:

- Na activering wordt het definitieve partijen bestand zichtbaar.
- Met de button Wijzigen kunnen de partijgegevens ingezien worden.
- Met de button Kandidaten – de kandidaten.
- Met de button Stemvel kan de opmaak van het stemvel bekeken en gewijzigd worden. Button Wijzig.
- Met de button Afdrukken – een lijst afdrukken.

J. Diskette inlezen Hoofdstembureau (PS, TK, EP)

Hier kan de diskette, welke ontvangen wordt van het Hoofd- of Centraal stembureau ingelezen worden.

Na het inlezen van de diskette worden **direct aansluitend** de uitslagbestanden aangemaakt.

Werkwijze:

- Plaats de diskette in het diskette-station.
 - Na activering wordt het inleesscherm getoond.
 - Met de button Check wordt een check uitgevoerd.
 - Indien diskette NIET juist, dan wordt dit in de rode kleur gemeld.
 - Indien Check = OK kan de diskette verwerkt worden met de button Inlezen.
 - Met button Virusscan kan de diskette op aanwezig virussen gecheckt worden.
- Voor de instelling van de te gebruiken virusscanner, zie stadium Onderhoud – Opties – Virusscanner.

NB

Alvorens de diskette te verwerken, draag er zorg voor dat de juiste stemlokalen geregistreerd cq geselecteerd zijn.

K. Partijen en kandidaten (PS, TK, EP)

Hier is het resultaat van het inlezen van de diskette zichtbaar.

Het partijen- en kandidaten-bestand (definitief), welke meedoen aan de verkiezing.

Lijstnummers en kandidaat volgnummers zijn niet meer te wijzigen.

Alleen kleine tekstuele wijzigingen zijn nu nog mogelijk.

Voor werkwijze zie I Definitieve partijen en kandidaten (alleen GR)

Nadat de gehele voorbereiding namelijk registratie stemlokalen en partijen-kandidaten gereed is, moeten de volgende functies nog worden uitgevoerd.

L. Controle Voorbereiding

Met deze functie bestaat de mogelijkheid om de minimale voorbereiding van een verkiezing nogmaals te doorlopen.

Werkwijze:

- Na activering van de functie wordt het eerste scherm getoond.
- Met de pijltoets rechtsonder in het scherm kunnen de schermen doorlopen worden.

NB

Voer deze functie altijd uit alvorens de overige functies uit te voeren.

M. Verkiezingen Selecteren

Hier worden een aantal voorbereidingen getroffen voor het programmeren van de stemgeheugens en de historische vergelijking in het stadium Presentatie.

De volgende mogelijkheden:

Tussentijdse vergelijking Historische verkiezing, waarmee de actuele verkiezing vergeleken moet worden tijdens de presentatie van de Tussentijdse uitslag – stadium Presentatie.

Verkiezing t.b.v. Historische vergelijking Historische verkiezing(en), waarmee de berekening van de zetelverdeling, percentages en stemmenaantallen vergeleken dient te worden. Maximaal drie verkiezingen

Gelijktijdig programmeren Hier aangeven voor welke verkiezing(en) de stemgeheugens geprogrammeerd moet worden. In geval van twee verkiezingen verzorgt ISS zelf de juiste volgorde.

Werkwijze :

- Tussentijds: Klik op wieber en maak keuze uit de aanwezige verkiezingen.
- Overig: Versleep of gebruik pijltoetsen voor het selecteren van de gewenste verkiezing.

N. Uitslagbestanden Aanmaken

Nadat de voorbereiding gecontroleerd en afgesloten is, moeten de bestanden voor het ontvangen van de uitslag aangemaakt worden.

Als dit uitgevoerd is, worden de stadia Stemmeninvoer, Presentatie en Einduitslag geactiveerd.

NB

- Elke wijziging in aantallen betrekking hebbende op stembedistricten, partijen en kandidaten zal tot deactivering van de drie stadia leiden. Eventueel uitgevoerde programmering van stemgeheugens dient dan opnieuw te worden uitgevoerd!
- Bij PS, TK en EP – verkiezingen wordt deze functie direct uitgevoerd na het inlezen van de diskette van het Hoofdstembureau.

O. Programmeren en kopiëren stemgeheugens.

Het programmeren

1. Sluit het programmeer / uitleesapparaat aan op de COM poort van de PC.
2. Plaats beide sleutels in de sloten: sleutel 154 in programmeren en sleutel 126 in uitlezen.
3. Plaats een stemgeheugen in het programmeerslot.
4. Dit gaat het best door het geheugen in beide handen te nemen, recht boven de sleuf te plaatsen en door eigen gewicht in de geleiders te laten zakken, daarna met beide wijsvingers voorzichtig maar stevig te drukken.
5. Sluit de beide sloten. Het rode lampje gaat branden.
Op het scherm staan alle stemdistricten.
Hierna kan gestart worden met de programmering.
De aanwijsbalk staat bij het eerste stemdistrict.
Druk op de Programmeer knop.
Op het scherm verschijnen een aantal boodschappen, waaronder het wissen van het stemgeheugen.
Daarna start het programmeren en ziet u lijstnummer en kandidaat - volgnummer passeren.
6. Als het programmeren succesvol wordt afgesloten, volgt direct hierna het controleren van het stemgeheugen.
De uitkomst van de controle verschijnt op het scherm.
Ingeval van geconstateerde fouten direct de **Helpdesk bellen**.
Nadat de controle op de juiste wijze is afgesloten, verschijnt het identificatienummer bij het betreffende stemdistrict.

Het kopiëren

7. Om het programmeren te versnellen kan er met behulp van het eerste geprogrammeerde 'moedergeheugen' verder gekopieerd worden.
8. Open de sloten. Verplaats het geprogrammeerde stemgeheugen van de programmeer-sleuf naar de uitlees-sleuf.
9. Plaats in de programmeer-sleuf een ander stemgeheugen.
10. Sluit de sloten.
11. Kies met de muis het eerstvolgende stemdistrict.
12. Druk op de Kopieer knop.
13. Het kopiëren van het stemgeheugen begint.
Begeleid door enkele geluidsignalen duurt dit slechts 20 tot 25 seconden.
14. Als het kopiëren succesvol is afgesloten verschijnt het identificatienummer van het stemgeheugen bij het betreffende stemdistrict.
15. Werk op deze wijze alle stemdistricten af.
16. Nu moet het laatste stemgeheugen nog gekopieerd worden.
Dit is het reserve geheugen. Druk op de button Toevoegen (de +-button) en een Extra stemdistrict namelijk 901 – Reserve stemdistrict wordt aangemaakt.
Kopieer óók voor dit stemdistrict een geheugen.

• Lees ID.

Indien u twijfelt of u het stemgeheugen dat u in de Programmeer sleuf steekt al heeft geprogrammeerd, kunt u met de button Lees ID zien of het identificatie nummer reeds in de lijst is opgenomen. Is dit het geval, dan is het geheugen geprogrammeerd, anders dient dit alsnog geprogrammeerd te worden.

• Controle Programmering.

Bij wijze van steekproef kan de inhoud van een gekopieerd stemgeheugen weer vergeleken worden met de gegevens uit de PC. Alleen eventuele afwijkingen worden getoond op beeldscherm. De eventuele afwijkingen kunnen ook worden afgedrukt.

Wanneer zich problemen voordoen en er een beroep op de telefonische ondersteuning van de Helpdesk wordt gedaan kan gevraagd worden deze functie uit te voeren.

Nadat de geheugens zijn geprogrammeerd dienen deze in de kluis bewaard te worden tot aan de dag van de verkiezingen.

Meest voorkomende problemen bij het programmeren / kopiëren zijn:

Melding: Transmissie fout:

Het programmeer uitleesapparaat is niet goed aangesloten, er is niet de juiste COM – poort gekozen (zie stadium Voorbereiding – Basisgegevens – Opties – Aansluiting ES 3) of de sleutels staan niet in de goede stand (het rode lampje brandt niet).

Melding: Programmeren niet mogelijk of Geheugen geblokkeerd:

Het stergeheugen is niet stevig genoeg aangedrukt. Open het slot, plaats het geheugen opnieuw en probeer het nog een keer.

2.5. FORMULIEREN

A. DIAKRIETEN

Ondersteuning Diakrieten vanuit ISS

Diakritische tekens worden ondersteund in ISS.

Overal waar een registratie van een naam voorkomt, kan met behulp van de functietoets <F2> een tabel geactiveerd worden.

Door het maken van een keuze kan het teken overgenomen worden.

De in de tabel opgenomen diakrieten worden óók gepresenteerd op het display van de stemmachine.

Ondersteuning Diakrieten vanuit Windows

Door gebruik te maken van een speciale Windows instelling kunnen door middel van toets-combinaties diakrieten gemaakt worden. Een voorbeeld : van de ´ en de e wordt de letter é gemaakt. Indien alleen bijvoorbeeld de apostrof gebruikt dient te worden dan volstaat de ´ en een druk op de spatiebalk.

De instelling van deze toetscombinatie in WINDOWS 3.1 en WINDOWS FOR WORKGROUPS is:

-Voeg toe in de autoexec.bat de regel: path=c:\windows;c:\windows\command.

De instelling van deze toetscombinatie in WINDOWS 95 is:

-START – INSTELLINGEN – CONFIGURATIESCHERM – TOETSENBOARD – TAAL - TOEVOEGEN

-Kies voor NEDERLANDS

-Kies op dit scherm óók voor EIGENSCHAPPEN en stel de indeling in op: VS INTERNATIONAAL.

B. INSTELLING VAN HET TEKSTVERWERKINGSPAKKET

Het gebruik van de formulieren is afgestemd op het gebruik van Word-97.

Indien niet beschikbaar kan er gebruik worden gemaakt van het eigen meegeleverde tekstverwerkingspakket ISS of Wordperfect.

Bij het opstarten van ISS kan een keuze gemaakt worden.

Via de functie Onderhoud – functie Onderhoud – Opties – Tekstverwerker – is de keuze achteraf te wijzigen.

De werkwijze is als volgt, indien op de button Formulier wordt gedrukt dan wordt het gekoppelde of standaard ISS tekstverwerkingsprogramma opgestart.

Hierin wordt het gevraagde formulier getoond.

Wijzigingen zijn (indien de gegevens goed zijn ingevuld) niet noodzakelijk en afdrukken vindt dan plaats via het tekstverwerkingspakket.

Als er problemen mochten zijn met het opstarten van het eigen tekstverwerkingspakket, maak dan gebruik van het door ISS meegeleverde pakket.

C. FORMULIEREN EN BRIEVEN

Algemeen gebruik

De formulieren zijn als volgt onderverdeeld:

- Officiële modellen
- Openbare kennisgevingen
- Overig drukwerk.

De algemene werkwijze is als volgt.

- Maak een keuze voor een formulier.
- Vervolgens klikken op de button Aanmaken.
Afhankelijk van het formulier worden partijen, kandidaten of stemdistricten gepresenteerd.
- Het kan ook zo zijn dat er een aantal schermen getoond worden waar de basis- of verkiezingsgegevens in verwerkt zijn.
Deze kunnen dan hier nog gewijzigd worden
- Druk op de button Formulier.
- Het ingestelde tekstverwerkingspakket wordt opgestart en het formulier wordt zichtbaar.
- Afdrukken.
- Het tekstverwerkingspakket afsluiten.
NB Altijd kiezen voor AFSLUITEN. Niet teruggaan met de combinatie toets ALT + TAB !
 - Nu wordt ISS wederom actief.

Origineel wijzigen

Bij zowel de formulieren als de brieven bestaat de mogelijkheid om het origineel te wijzigen.

Zie de button Origineel.

In de tekst van de documenten zijn de zogenaamde variabelen (TUSSEN RECHTE HAKEN of wel pipetekens genoemd) opgenomen.

Deze variabelen mogen **NIET** gewijzigd worden.

Mocht dit onverhoopt toch gebeuren, dan kan het origineel (zonder de aangebrachte wijzigingen) toch weer opgehaald worden.

Origineel herstellen

Het origineel kan hersteld worden door op de button Origineel ISS te klikken.

Meerdere exemplaren afdrukken

Bij alle formulieren en brieven bestaat de mogelijkheid om meerdere exemplaren in één keer af te drukken.

De werkwijze is als volgt.

Er wordt een formulier aangemaakt (button Aanmaken). Hierna verschijnt een keuze scherm met keuze mogelijkheden.

Een sprekend voorbeeld is de **Kennisgeving van de Benoeming**.

Via button Aanmaken wordt het gevraagde formulier getoond, echter allereerst wordt een keuzeschermbild getoond.

Hierop kan een keuze gemaakt worden voor alle partijen of partijen individueel.

De gekozen kandidaten worden getoond.

Deze moeten aangevinkt worden.

Met de button Gekozen aan kan dit ook in één keer worden uitgevoerd.

Door nogmaals de button Aanmaken te activeren worden alle benoemingsformulieren afgedrukt.

Niets aanvinken betekent dat een BLANCO formulier wordt afgedrukt.

Eigen formulieren toevoegen (alleen beschikbaar in combinatie met Word)

Beschikbaar bij alle formulieren.

Klik op de button Toevoegen.

Vervolgens toont het systeem een invulschermbild.

Vul in de titel, eventueel artikel Kieswet, artikel Procura en periode aangeven en de bestandsnaam van het te maken document.

Maak vervolgens een keuze uit de selectiegegevens.

Dit hangt af van het te maken document, welke gegevens er ter beschikking moeten zijn in het gewenste formulier. Meerdere selecties zijn mogelijk.

Indien er meerdere formulieren tegelijkertijd afgedrukt moeten worden, dan ook Meerdere formulieren tegelijk aanvinken.

De volgende selectiemogelijkheden zijn aanwezig :

- Gebruikersgegevens
- Verkiezingsgegevens
- Stemdistricten
- Ingeleverde partijen
- Ingeleverde kandidaten
- Definitieve partijen
- Definitieve kandidaten
- Stembureauleden
- Meerdere formulieren tegelijk

Geef vervolgens <OK>.

Nu is het betreffende formulier opgenomen in het overzicht.

Selecteer het betreffende formulier en klik op Origineel.

Nu wordt Word opgestart.

De tekst kan nu worden opgegeven en door het oproepen-aanklikken van samenvoegvelden invoegen kunnen de gewenste samenvoegvelden ingevoegd worden.

Vervolgens wordt het document opgeslagen (Opslaan).

Door nu te kiezen voor het aanmaken van het document (button Aanmaken) wordt het document aangemaakt.

Indien de rubriek meerdere formulieren tegelijk was aangevinkt kan nu een keuze gemaakt worden uit Stemdistricten – Partijen – Kandidaten – Leden Stembureau. Dit afhankelijk van de keuze uit de selectiemogelijkheden.

Een voorbeeld :

Een nieuwe brief voor de leden stembureau.

- Titel invullen en bestandsnaam.
- Aanvinken in selectiemogelijkheden Verkiezingsgegevens, Stembureauleden en Meerdere formulieren tegelijk.
- Gegevens opslaan <OK>.
- Met button Origineel brief samenstellen. Inclusief Samenvoegvelden invoegen.
- Document opslaan.
- Vervolgens document aanmaken, button.
- Keuze maken uit leden stembureau. Wederom klikken op button Aanmaken en de gewenste documenten worden aangemaakt.

Voortgang benoemingsprocedure (alleen beschikbaar in combinatie met Word)

Beschikbaar, na het verwerken van het PV 22-2, in Einduitslag – Formulieren – Voortgang benoemingsprocedure.

De gekozen kandidaten kunnen per partij gekozen worden, ook bestaat de mogelijkheid om alle gekozen leden te selecteren. Zie wieber aan de bovenkant van het scherm.

In het scherm is al aangegeven, welke actie (status benoeming) er ondernomen moet worden.

Maak een selectie voor een kandidaat en activeer vervolgens de button Aanmaken.

Nu worden de noodzakelijk aan te maken formulieren getoond. Wijziging is eventueel mogelijk.

Door nogmaals de button Aanmaken te activeren worden de aangevraagde set formulieren per kandidaat in Word geplaatst en zijn af te drukken.

Onder de rubriek Status Benoeming kan de status gewijzigd worden. Dit kan door achtereenvolgend tweemaal te klikken op deze rubriek bij de kandidaat waar de status gewijzigd dient te worden. Daarna wordt een wieber zichtbaar met de beschikbare statussen. Deze zijn :

- Geen actie
- Te benoemen in nieuw gekozen orgaan
- Tussentijds te benoemen
- Reeds lid (benoemingsprocedure voltooid)

- Benoeming niet aanneming
- Benoeming niet aanneming voor alle openvallende plaatsen van de lijst
- Heeft ontslag genomen als lid
- Is overleden
- Heeft opgehouden lid te zijn wegens verlies van een van de vereisten
- Heeft opgehouden lid te zijn wegens vervullen van een onverenigbare betrekking
- Het lidmaatschap is vervallen verklaard

Door de status Benoeming te wijzigen en vervolgens de button Aanmaken te activeren worden de noodzakelijk af te drukken formulieren getoond.

Door nogmaals de button Aanmaken te activeren worden de gewenste formulieren afgedrukt.

Op deze wijze is het ook mogelijk volgtijdelijk de benoemingen van raadsleden bij te houden.

2.6. DISKETTES

Afhankelijk van de soort verkiezing worden hier een aantal functies getoond voor het aanmaken van diskettes.

Aanmaken voor partij

Partijmodule is alleen te gebruiken onder **Windows** in combinatie met **Word**. ISS maakt een programma aan voor de politieke groepering.

De politieke groepering kan op deze wijze zelfstandig de gegevens over de partij en de deelnemende kandidaten registreren en de benodigde formulieren afdrukken.

Tevens wordt dan een diskette aangemaakt, met daarop de geregistreerde gegevens.

Deze diskette kan ingelezen worden in Stadium Voorbereiding – Gegevens – Inlezen diskette van partij.

Na verwerking zijn de gegevens benaderbaar met de functie **Ingeleverde partijen en kandidaten**.

Belangrijk:

Handleiding voor politieke partijen : na installatie af te drukken onder het helpscherm.

Aanmaken voor drukwerk Alleen bij GR

Hier kan het gewenste en al bestelde drukwerk worden opgegeven.

Hierna wordt de diskette aangemaakt.

Allereerst wordt een diskette aangemaakt voor het maken van het Huis-aanhuus biljet (via Procura).

Ter collationering wordt een afdruk retour geleverd.

Geef de wijzigingen door aan Procura en **belangrijk** breng tevens de wijzigingen aan in het ISS.

Hierna maakt u een diskette aan voor NEDAP/Groenendaal voor het maken van de stemvellen.

M.b.t. de procedure voor het bestellen van de diverse soorten drukwerk zullen wij u uitgebreid informeren in een afzonderlijk bulletin.

2.7. REFERENDUM

Een referendum is alleen mogelijk met de ES3B stemmachine. Indien hierover twijfels bestaan neem dan contact op met de Helpdesk.

De vraag van het referendum kan afgekort geregistreerd worden in Voorbereiding – Verkiezingsgegevens – Tabblad Verkiezing – Omschrijving vraagstelling.

De volledige vraag kan door gegeven worden aan de helpdesk. Wij verzorgen dan het maken van het stemvel.

Een te houden referendum wordt gelijk een normale verkiezing opgebouwd in het ISS.

Achtereenvolgend

- Aanmaken van een nieuwe verkiezing (Referendum)
- Basisgegevens
- Verkiezingsgegevens
- Stemdistricten
- Bezetting stembureau's

Vervolgens dienen de antwoorden op de vraag van het referendum geregistreerd te worden. Tevens bij de vragen de kolom en de rij opgeven.

Hierna kunnen de gegevens gecontroleerd worden, Controle Voorbereiding.

Vervolgens Uitslagbestanden aanmaken.

Alle overige stadia en functies worden nu geactiveerd.

Volg verder de reguleren voorbereiding en afhandeling van een verkiezing.

NB

Na binnenkomst van de stemvellen, het eerste geheugen programmeren.

Controleer of de knoppen op stemvel op de juiste wijze zijn geprogrammeerd.

3. STEMMEN INVOER – INLEZEN

3.1 Stemmen inlezen (stemmachine)

3.2 Stemmen invoeren (stembiljetten)

3.1. STEMMEN INLEZEN

Procedureel

Op de verkiezingsdag is het zogenaamde inleverpunt de gehele dag ingericht, d.w.z. het programmeer / uitleesapparaat is aangesloten op de COM-poort van de verkiezingscomputer.
Dit voor het geval er onverhoopt nog een stemgeheugen bij geprogrammeerd moet worden.

Om 21.00 uur wordt gekozen voor stadium Stemmen inlezen – Inlezen stemgeheugens en kan het inlezen van de stemgeheugens een aanvang nemen.
Na activering van de functie verschijnt op het beeldscherm de lijst van stembedistricten waarin opgenomen de identificatienummers van de uitgereikte stemgeheugens.

De stemgeheugens kunnen worden ingelezen.

Mocht een geheugen niet arriveren, dan kan in stadium Voorbereiding – Gegevens – Stembedistricten – Hoofdgegevens – Stemmachine in gebruik op NEE worden gezet en de stemmenaantallen vanaf het PV worden ingetikt met de functie Handmatige invoer stemgeheugen.

Het is mogelijk het resultaat van het inlezen visueel te controleren, met behulp van de functie Ingelezen stemmen per partij per kandidaat per stemgeheugen.

Als het inlezen is afgerond is er een tweetal functies opgenomen voor het vrijgeven van de stemmenaantallen. Deze zijn:

Totalen per partij vrijgeven voor berekening en presentatie

Vrijgave van stemmenaantallen per partij per stembedistrict.

Het vrijgeven d.m.v. deze functie gaat zeer snel.

Advies: te gebruiken bij PS en TK – verkiezingen, aangezien de uitslag op kandidaatsniveau voor presentatie niet zo belangrijk is.

NB Vrijgeven op kandidaatsniveau moet later toch om het gewenste PV te kunnen maken.

Totaaluitslag vrijgeven voor berekening en presentatie

Deze functie dient altijd uitgevoerd te worden om het gewenste PV te kunnen maken.

De stemmenaantallen worden op KANDIDAATNIVEAU vrijgegeven.

Te gebruiken bij: Gemeenteraads- en EP-verkiezingen.

NB

Bij het vrijgeven van de uitslag kan ook nog een keuze gemaakt worden (zie stadium Voorbereiding – Basisgegevens - Opties – Vrijgeven per stembedistrict) voor het vrijgeven per stembedistrict.

Bij het vrijgeven wordt dan de tabel stembedistricten getoond en kan aangegeven worden, welke stembedistricten er vrij moeten worden gegeven.

Bedenk: Eenmaal vrijgegeven blijft vrijgegeven!

Bij het vrijgeven wordt de uitslag 'overgedragen' aan de stadia Presentatie en Einduitslag.

Hierna kunnen de presentaties gehouden worden en het berekenen van de zetelverdeling en / of het produceren van het proces-verbaal P22 of N11 (dit alleen als alles op kandidaatsniveau is vrijgegeven).

Mochten er onverhoopt twee geheugens zijn ingezet op één stembureau dan moet door middel van functie Afdrukken correctie model N10-3 een gecorrigeerd proces-verbaal afgedrukt worden.

Inlezen stemgeheugens

Een lid van het stembedistrict levert het gebruikte stemgeheugen in.
Het stemgeheugen wordt geplaatst in de sleuf uitlezen.
Beide sloten moeten dicht zijn. Het rode lampje moet branden.

Kies vervolgens voor de functie Stemmen inlezen – Inlezen stemgeheugens.
De lijst met identificatienummers en stembedistricten wordt getoond.

Door te kiezen voor Lees-id wordt het identificatienummer gelezen.
De aanwijsbalk wordt geplaatst op het betreffende geheugen – ID.
(Met de pijltoets kan ook een identificatienummer worden aangewezen).

Daarna de button Inlezen aanklikken.

Het programma komt allereerst met de vraag of het betreffende stemgeheugen daadwerkelijk is gebruikt in het stembedistrict waarvoor het bedoeld was.

Is dit het geval dan wordt de vraag met JA beantwoord.

Mocht dit niet het geval zijn, doordat bij de uitreiking b.v. verwisseling heeft plaatsgevonden, dan moet het juiste stembedistrict gekozen worden.

De vraag wordt negatief beantwoord en ISS vraagt in welk stembedistrict het stemgeheugen dan wel gebruikt is.
Selecteer het juiste stembedistrict en het geheugen wordt ingelezen.

Als het inlezen succesvol is verlopen wordt het tijdstip opgenomen in de lijst.
Het volgende stemgeheugen kan worden geplaatst.
Behandel zo alle binnenkomende stemgeheugens.

Het wissen van de reservegeheugens (901 e.v. – Reserve stembedistrict) is **niet** noodzakelijk.
Indien *niet* gebruikt worden deze *niet* meegenomen naar de stadia Presentatie en Einduitslag.

Handmatige invoer totalen per partij

Wordt niet meer gedaan, echter voor de gemeenten die het absoluut willen gebruiken, is de mogelijkheid nog aanwezig.

Op de stemmachine is het mogelijk het lijstentotaal af te drukken.

Deze aantallen worden doorgegeven aan het gemeentehuis.

Deze aantallen kunnen met deze functie verwerkt worden.

Hiermee bestaat de mogelijkheid om volgens de 'sneltelling' methodiek nog sneller als snel aan een voorlopige einduitslag te komen.

Handmatige invoer stemgeheugen

Het stemgeheugen is weg. Dan kunnen altijd hier nog de stemmenaantallen handmatig worden ingevoerd.

Ingelezen stemmen / partij / stemgeheugen

Presentatie van de ingelezen stemmenaantallen per stemgeheugen ter visuele controle.

Afdrukken correctiemodel N10 – 3

Als er op één stembureau twee geheugens zijn gebruikt wordt de uitslag samengevoegd als het nummer van het stembedistrict wordt ingegeven. Dient ondertekend te worden door de leden van het stembureau, waar het voorval zich heeft voorgedaan.

Meest voorkomende problemen

Melding: **Transmissiefout**: Het programmeer- / uitlees apparaat is niet goed aangesloten, er is niet de juiste COM-poort gekozen of de sleutels staan niet in de goede stand.

Melding: **Inlezen niet mogelijk of Geheugen geblokkeerd**: Het stemgeheugen is niet stevig genoeg aangedrukt. Open het slot, plaats het stemgeheugen opnieuw en probeer het nog een keer.

Melding : **Verkiezingsdatum niet juist** : Verbinding met uitleesapparaat was even onderbroken. Actie Lees ID of Inlezen stemgeheugen herhalen..

3.2. STEMMEN INVOEREN

De stemmenaantallen worden tweemaal ingebracht.

Hierna dient de verschillenlijst verwerkt te worden.

Ook bestaat de mogelijkheid via Invoer stemmen groepering een zogenaamde sneltelling te maken en deze te presenteren.

Invoeren stemmen groepering	Met deze functie bestaat de mogelijkheid om per stemdistrict per partij de stemtotalen op te geven. Tevens vraagt het systeem om het aantal geldige stemmen per stemdistrict en (indien het is ingesteld bij Stadium Voorbereiding – Basisgegevens – Opties) de blanco en ongeldige stemmen. Na elke ingave per stemdistrict bestaat de mogelijkheid om met behulp van stadium Presentatie - Tussentijdse berekening een voorlopige uitslag te presenteren.
Invoer per kandidaat 1 ^e keer	Hier de stemmenaantallen per stemdistrict / partij / kandidaat in te geven.
Invoer per kandidaat 2 ^e keer	Met deze functie is het mogelijk om stemmenaantallen per kandidaat nogmaals in te geven. Dit ter controle van eventuele gemaakte invoerfouten.
Verschillenlijst	Hier worden de 1 ^e en 2 ^e keer invoer van de stemmenaantallen per kandidaat vergeleken en eventuele verschillen gepresenteerd op het beeldscherm. Mogelijkheid tot afdrukken is ook aanwezig. Tevens kan bij een klein aantal verschillen deze verbeterd worden.

AANBEVOLEN WERKWIJZE

1. Totalen per partij

Bij binnenkomst van een uitslag van een stembdistrict (dit kan het proces- verbaal al zijn of een telefonische opgave), worden de totalen ingevoerd m.b.v. Invoer totalen per partij.

Tussentijdse berekening geeft daarna een voorlopige uitslagberekening, vergelijking met voorgaande verkiezingen en de mogelijkheid van grafische presentatie.

Deze kunt u projecteren met behulp van een LCD scherm op een overheadprojector.

Ook kan eenvoudig een afdruk worden gemaakt, waarvan met een kopieermachine een transparant gemaakt kan worden voor projectie.

2. Invoer stemmen per kandidaat

Voor het invoeren van de stemmenaantallen per kandidaat kan het beste een beroep worden gedaan op iemand met ervaring in ' blind tellen ' (bijv. van de financiële afdeling).

Af te raden is om de aantallen te laten voorlezen door een tweede persoon.

Bij het invoeren van de stemmenaantallen is het **niet nodig naar het beeldscherm** te kijken.

Bij onjuiste invoer waarschuwt het systeem aan het einde van een lijst middels een geluidssignaal.

3. Wegwerken verschillen

Verschillen kunnen alleen optreden binnen één partij in hetzelfde stembdistrict als gevolg van de ingebouwde controle op de totalen.

Oorzaak is dan meestal een verwisseling van kleine stemmenaantallen, bijv. 0 of 1 bij twee kandidaten. Ook kan soms omdraaiing van cijfers (bijv 13 in plaats van 31), maar dan wel tweemaal en tegengesteld optreden.

Verder kan een geheel stembdistrict vergeten zijn, tweemaal ingevoerd of onder een verkeerde benaming zijn ingevoerd.

Dit is dan het beste te verhelpen door met de functie Invoer per kandidaat 1e keer of 2e keer het gehele proces-verbaal opnieuw te laten verwerken.

4. Presentatie

Als het systeem gebruikt wordt voor presentatie van tussentijdse uitslagen, bijvoorbeeld in de vorm van KIES-IN of Politiek Café, kan een PC ingezet worden, welke opgenomen is in het netwerk. (zie voor eisen het netwerk Hoofdstuk 8).

Indien een afzonderlijke PC wordt ingezet, dan dienen de bestanden gekopieerd te worden op de PC waar de verwerking plaatsvindt en wederom ingelezen te worden op de PC waarop de presentatie plaatsvindt (zie uitleg parallelle verwerking).

4. PRESENTATIE

Bij gebruik van stemmachines : Denk aan Vrijgeven van de uitslag!

A. Algemeen

Bij de functies in het stadium Presentatie staan een aantal algemene buttons, welke steeds weer terugkeren.

Deze zijn:

Foto Het maken van een foto t.b.v. het roulerende overzicht.

Instellingen Met name bij de grafieken kunnen standaardinstellingen gewijzigd worden, zie óók aan het einde van dit hoofdstuk.

ASCII Niet bij alle functies, maar daar waar het relevant is, bijv Uitslag /partij /stemdistrict kan er van een overzicht óók een bestand worden aangemaakt op diskette. Dit voor o.a. publicatie in de krant of overname in een ander programma zoals Excel.

B. De functies

De volgende functies maken deel uit van het stadium Presentatie:

Tussentijdse uitslag Berekening van de uitslag op basis van de vrijgegeven stemmenaantallen. ISS laat de berekening zien in stemmenaantallen, percentages en zetels. Tevens bestaat de mogelijkheid om diverse grafische presentaties te verzorgen in staaf- en cirkel diagrammen, naar wens in vergelijking met de historie of in verlies en winst percentages.

Dit vergt wel een goede voorbereiding !

Uit te proberen met het maken van een proefversie van een actuele verkiezing, zie stadium Voorbereiding – Bestand – Kopieer verkiezing.

Wijze van berekenen De belangrijkste delen van het proces- verbaal P22 –2 worden getoond en zijn af te drukken.

Gekozen kandidaten Nadat alle stemmenaantallen per kandidaat zijn verwerkt, kunnen de gekozen kandidaten gepresenteerd worden. Rechts in het bovenste gedeelte van het scherm wordt de kiesdeler gepresenteerd en het aantal benodigde stemmen om met voorkeur gekozen te worden. De kandidaten, welke in het rood staan aangegeven, zijn met voorkeur in de raad gekozen. In blauw in volgorde van de lijst. Tevens wordt het kandidaatvolgnummer van de kandidatenlijst getoond. Op deze wijze is direct zichtbaar welke gekozen kandidaat 'echt' met voorkeur is gekozen.

Verdeling van de Restzetels Een overzichtelijke en spannende (één voor één) presentatie hoe de restzetel-verdeling tot stand is gekomen. Alleen voor gemeenten met te verdelen zetels van 19 of meer.

Uitslag/partij/district Zoals de naam van de functie al aangeeft, een presentatie van de uitslag per partij per stemdistrict.

Uitslag/kandidaat De uitslag per partij per kandidaat per stemdistrict, alsmede het totaal.

Hist vergelijking Diverse historische vergelijkingen, historie is ook hier instelbaar.

Roulerende Presentatie

Bij de hierboven genoemde functie's, zowel overzichten als grafieken, is het mogelijk om een zogenaamde foto (button in de vorm van een filmrol) te maken. Deze foto wordt automatisch opgenomen in dit overzicht. Na het openen van de functie worden de genomen foto's zichtbaar. De tijden van presentatie kunnen worden ingesteld. De standaardsnelheid geldt voor alle foto's. Na een selectie van een foto kan de individuele snelheid ook worden ingesteld. Bijvoorbeeld de Einduitslag, een grafiek die langer moet blijven staan.

Door middel van de button Presentatie wordt de roulerende presentatie gestart. De presentatie kan beëindigd worden door gebruik te maken van de <ESC>-toets of het kruisje (rechts bovenin het scherm). Met de zogenaamde 'handjes' kan de volgorde van de presentatie nog gewijzigd worden. Met de buttons Wissen (individueel) en Wissen t/m (groepsgewijs) kunnen de foto's verwijderd worden.

LET OP:

De foto's zijn een momentopname.

Ingeval van gebruik bij tussentijdse presentaties, deze eerst Wissen alvorens nieuwe foto's vast te leggen.

C. Instellingen van de grafieken

Deze functie is oproepbaar bij de grafieken zelf (meest linker button) of met de functie Instellingen grafieken - Voorkeurinstellingen.

De volgende mogelijkheden zijn aanwezig:

Vorm van de staven	Mogelijkheid om een keuze te maken uit een vorm al of niet met raster
Meerdere verkiezingen	Keuze uit achter of naast elkaar
Arcering	Van de grafiek. Vorm van de kleur arcering.
Wijze van opbouw	Automatisch, vertraagd of handmatig. Indien handmatig, dan worden tijdens het presenteren de staven één voor één getoond. Door het gebruiken van linker muistoets of groene pijlen.
Legenda	De plaats waar de legenda moet komen.
Grafiektitel	Daar waar de titel van de grafiek moet komen te staan.
Verkiezingstitel	Daar waar de titel van de verkiezing moet komen te staan.
Gemeentenaam	Daar waar de naam van de gemeente moet komen te staan.
Bronvermelding	Als u tevreden over ons bent, de plaats waar de naam van de leverancier moet komen te staan.
Aanduiding	Partij. Hoe de naam van de partij 'in beeld' wordt gebracht. Namelijk Afkorting of Lijstnummer.
Opties aan/uit	Schaduw uit of aan en of de statusbalk al of niet getoond moet worden getoond. Indien deze is weggehaald, kan dit wederom hersteld worden met de functie Instellingen Grafieken -Voorkeurinstellingen.

Optionele waarden

Staafdikte, 3D – verhouding, vertragingsfactor en aantal staven / grafieken.

Hier kunnen de waarden worden verhoogd of verlaagd.

Belangrijk is met name het aantal staven / grafieken.

Standaard worden acht partijen getoond op een grafiek.

Indien er bijvoorbeeld negen partijen meedoen aan de verkiezing kan het aantal staven / grafieken op negen worden gezet.

Voordeel is dat alles op één scherm gepresenteerd kan worden.

Verder zijn er nog diverse kleuren in te stellen.

Denk aan de proefverkiezing !

5. EINDUITSLAG

Naast het afdrucken van het proces-verbaal P22-2 (gemeenteraad) en proces-verbaal N11 (landelijke – en provinciale verkiezingen) zijn hier de overige formulieren (na de verkiezingsdag) beschikbaar.

De **formulieren** zijn als volgt onderverdeeld:

Officiële modellen
Openbare kennisgevingen
Benoemingsformulieren
Overig drukwerk.

Zie voor gebruik Tekstverwerkingspakket, wijzigen originelen en meerdere malen afdrucken, Hoofdstuk 2.5.

Met **Diskettes** kunnen afhankelijk van de soort verkiezing diskettes worden aangemaakt.

Gemeenteraad -Aanmaken diskette voor CBS
Overig -Aanmaken diskette voor Hoofdstembureau.

6. ONDERHOUD

De beschrijving van de Hoofdfuncties Bestand en Stadia staat opgenomen in Hoofdstuk 2.

6.1. VERKIEZINGSWACHT

De vermelde functies kunnen op telefonisch verzoek van de verkiezingswacht moeten worden uitgevoerd. Het is **het** instrument voor de verkiezingswacht, ingeval er zich onverwachte problemen mochten voordoen. Vandaar dat er geen verdere verklaring van de functies beschreven is.

6.2. PARALLELE VERWERKING

Het ISS kan in een netwerk gebruikt worden. Echter dit netwerk moet wel voldoen aan de door de leverancier gestelde eisen, zie Hoofdstuk 8. Tevens zijn gemeenten verplicht om een acceptatietest uit te voeren. Zie Hoofdstuk 1 – de Inleiding.

Verwerking van ISS op meerdere PC's is óók mogelijk.

Wanneer te gebruiken :

1. Indien ISS **NIET** op het netwerk is geïnstalleerd, maar er toch met meerdere PC's gewerkt wordt, bijvoorbeeld voor het verwerken van de uitslaggegevens, **Parallele PC**.
2. Voor het overbrengen van de uitslag-bestanden naar de **Presentatie-PC**, die opgesteld staat in een andere locatie.

Werkwijze **Parallele PC**:

- Installeer de programmatuur op één of meerdere **parallele PC**, zie Hoofdstuk 8
- Via Bestand – nieuwe verkiezing – de verkiezing aanmaken, welke op de **parallele PC** geïnstalleerd moet worden. Bijvoorbeeld: Gemeenteraad 1998 – GR98.
- Op de **basis - PC** (waar de voorbereiding van de verkiezing is uitgevoerd) via stadium Onderhoud – Parallele verwerking – diskette met voorbereidingsgegevens aanmaken, uitvoeren.
- Deze diskette inlezen op één of meerdere **parallele PC's** via stadium Onderhoud – Parallele verwerking – Diskette met voorbereidingsgegevens inlezen.
- Vervolgens kunnen de uitslaggegevens tussen **parallele PC's** en **Basis - PC** over en weer uitgewisseld worden met de functie stadium Onderhoud – Parallele verwerking – Diskette met uitslaggegevens **aanmaken** en Diskette met Uitslaggegevens **inlezen** worden verwerkt.

Werkwijze **Presentatie PC** :

- Installeer de programmatuur op de **Presentatie - PC**, zie Hoofdstuk 1.3 Installatieprocedure.
- Via Bestand – nieuwe verkiezing – de verkiezing aanmaken, welke gepresenteerd moeten worden.
- Óók van de historische verkiezingen **nieuwe** verkiezingen aanmaken.
- Maak een kopie van de bestanden op de **basis - PC**, waar de voorbereidingen zijn uitgevoerd, stadium Onderhoud – onderhoud – Bestanden kopiëren.
- Op de **presentatie - PC** : stop de diskette in drive A.
- Vervolgens in stadium Onderhoud – onderhoud – Bestanden inlezen.
- Klik in het onderste scherm op Algemene gegevens, vervolgens op de button Inlezen, de algemene gegevens worden ingelezen.
- Klik in het onderste scherm op de over te nemen verkiezing en op Inlezen, bijv Gemeenteraad 1998.
- ISS vraagt vervolgens of het juist is dat de Verkiezingsbestanden Gemeenteraad 1998 gekopieerd worden naar bijv. C:\WIN_ISS\DATA\GR-98.
- Na <OK> worden de bestanden verwerkt.
- ISS signaleert óók of de gegevens goed verwerkt zijn.

Herhaal deze actie óók voor de verkiezingen, die nodig zijn voor de historische vergelijking.

LET OP : Belangrijk is dat de verkiezingen naar de juiste partitie gekopieerd worden.
In het voorbeeld: Gemeenteraad 1998 naar C:\WIN_ISS\DATA\GR-98.

Vervolgens kunnen de uitslaggegevens uitgewisseld worden m.b.v. de functie stadium Onderhoud – parallelle verwerking :

- Diskette met uitslaggegevens **aanmaken** (Basis PC)
- en Diskette met uitslaggegevens **inlezen** (Uitslag PC).

6.3. TABELLEN

De tabellen worden gebruikt om veelvuldig voorkomende gegevens op te slaan en deze bij de registratie eenduidig te gebruiken.

Hier kunnen eventuele correcties worden aangebracht of toegevoegd.

Veelal zijn de tabellen al gevuld bij uitlevering van de programmatuur.

Plaatsnamen	De te gebruiken plaatsnamen bij registratie van partijen en kandidaten. De plaatsnamen kunnen op die plaatsen geregistreerd worden, mutaties kunnen hier worden aangebracht.
Provincies	Zijn aanwezig bij uitlevering.
Kieskringen	Zijn aanwezig bij uitlevering.
Hoofdstembureaus	Te gebruiken alleen bij Provinciale verkiezingen. Bij uitlevering zijn hier de plaatsnamen van de hoofdstembureau's opgenomen.
Functie stembureau	De organisatie op een stembureau, standaard aanwezig, tevens kan hier de vergoeding per lid worden geregistreerd.
Status stembureau	Zie voor gebruik stadium Voorbereiding – Bezetting stembureau.
Soorten stembureau	Diverse soorten functies, standaard aanwezig, echter kunnen naar eigen inzicht leden toegevoegd cq gewijzigd worden.

6.4. ONDERHOUD

Met deze functie bestaat de mogelijkheid om kopieën van de bestanden te maken en deze wederom in te lezen. Tevens kunnen de bestanden gewist worden (gevaarlijk!).

De keuze voor het tekstverwerkings- pakket kan gemaakt worden bij de Opties.

Bestanden repareren	Wordt alleen uitgevoerd indien er problemen geweest zijn, bijv de stroom is uitgevallen o.i.d.
Wordt meestal op verzoek van Verkiezingswacht uitgevoerd.
Bestanden wissen	KIJK UIT, DENK GOED NA.
Hiermee kunnen bestanden of onderdelen van bestanden gewist worden.
Ingeval van twijfel bel de helpdesk!.
Bestanden kopiëren	Kopiëren van bestanden om deze veilig te stellen.
Dient regelmatig uitgevoerd te worden.
Bestanden inlezen	Gekopieerde bestanden kunnen hiermee ingelezen worden.
Bestanden DOS	Conversie van de DOS omgeving naar de Windows omgeving.
Zie Hoofdstuk 8. 1 het betreffende bulletin.
Opties	Bij opties kunnen zowel het standaard tekstverwerkingspakket (gebruikt door de gemeente) en het te gebruiken virusscanner pakket gekoppeld worden aan ISS.
Indien er geen standaard tekstverwerkingspakket aanwezig is, kan ook een keuze gemaakt worden voor een bij ISS meegeleverd tekstverwerkingspakket.
Vul een 'vinkje' in bij standaard tekstverwerkerspakket ISS.

7. ORGANISATIE ELECTRONISCH STEMMEN

7.1. VOORBEREIDING

Vooraf

Zoals bekend is de nieuwe stemmachine (uiterlijk te zien aan de twee vrijgaveknoppen op het voorzitterskastje of het bedieningspaneel) geschikt voor het houden van twee verkiezingen.

De beschrijving is echter gebaseerd op het houden van één verkiezing.

In Hoofdstuk 7.7 Aspecten twee verkiezingen wordt nader ingegaan op het houden van twee verkiezingen, Indien bij gemeenten twee verkiezingen op één dag plaatsvinden, dan volgt altijd een mondelinge instructie.

Verder voor het gebruik van stemmachines is nodig;

De kiezer moet worden voorgelicht en geïnstrueerd

De bezetting van het stembureau moet met de nieuwe werkwijze worden vertrouwd gemaakt.

Om elektronisch te kunnen stemmen moeten in de Verkiezingcomputer tenminste aanwezig zijn de gegevens van:

- Stemdistricten
- Deelnemende partijen en kandidaten.

Deze gegevens moeten zodanig zijn opgemaakt dat daarmee, geheel langs automatische weg, het stemvel kan worden bedrukt.

Voor elke stemmachine moet een geheugen worden voorzien van de benodigde gegevens.

De mantel van het proces-verbaal N10-3 moet worden vervaardigd, zie stadium Voorbereiding - Formulieren - officiële modellen.

A. Instructie leden stembureau

De belangrijkste instructie is;

Onder alle omstandigheden kalm blijven en bij problemen onmiddellijk het opgegeven telefoonnummer bellen. Telefoonnummer kan op de achterzijde van de instructiekaart middels sticker worden vermeld.

Het is absoluut noodzakelijk dat per stembureau er tenminste één lid reeds vertrouwd is met de nieuwe wijze van stemmen.

Dit kan het beste worden bereikt door tijdig vooraf een stembureau in te richten en betrokkenen een stemming te laten naspelen.

De instructie beslaat drie fasen:

- Aanvang stemming
- Bepalen uitslag
- De stemming zelf

1. Begrippen

Bedieningspaneel (ook wel voorzitterskastje genoemd) met

Vrijgave - knop(pen)

Display (2-regelig)

Slot en sleutel

Stempaneel met

Lijsten (zwarte vakjes)

Kandidaten (witte vakjes)

Herstel - toets

Blanco - toets

Rode stemknop

Klepje waaronder Functie - toetsen

Derde lid: het stembureaulid dat de vrijgave - knop bedient

Instructiekaart: aan de voorzijde met instructie voor de kiezer,

aan de achterzijde instructie voor leden stembureau, aanvang en afsluiten.

2. Aanvang stemming

De voorzitter krijgt minimaal uitgereikt:

- Stemgeheugen en sleutel
- Mantel Proces-verbaal model N10-3
- Volgnummers

Voor het plaatsen van het stemgeheugen, lees paragraaf

AANVANG STEMMING van HANDELINGEN STEMBUREAU.

Volg de instructie op de achterzijde van de geplastificeerde instructiekaart.

3. Bepalen uitslag

Voor het afsluiten van de stemming, lees paragraaf

OPVRAGEN UITSLAG van HANDELINGEN STEMBUREAU.

Volg de instructie op de achterzijde van de geplastificeerde instructiekaart.

4. De normale stemhandeling

Bij het innemen van de oproepingskaart wordt nog gevraagd;

“Hebt u het al eens eerder gedaan of gezien?”

Met behulp van de geplastificeerde instructie - kaart kan dan de stemhandeling worden uitgelegd;

Druk op naam van de gewenste kandidaat (i.p.v. hokje rood maken).

Kijk in het venstertje of de bedoelde naam verschijnt.

Zo ja, druk dan op de rode stemknop (i.p.v. het biljet in de bus werpen).

Zo nee, kies een andere naam en druk dan op de rode stemknop.

De kiezer krijgt dan een volgnummer.

Dit nummer wordt afgegeven aan het derde lid.

Indien een kiezer bij volmacht meerdere stemmen mag uitbrengen worden even zoveel volgnummers afgegeven.

Wanneer een rij - vorming mocht dreigen bij de stemmachine dient het afgeven van de volgnummers te worden getemporeerd.

Als de stemmachine vrij is neemt het derde lid het volgnummer in van de volgende kiezer en laat deze voor het stempaneel plaatsnemen.

De stemmachine wordt door een druk op de vrijgave - knop vrijgegeven. Ingeval van twee knoppen de linker knop gebruiken, overigens de andere reageert niet.

Op het bedieningspaneel (voorzitterskastje) verschijnt

VRIJ VOOR KIEZEN.

Op het beeldscherm (display) van het stempaneel verschijnt

DRUK OP NAAM GEWENSTE KANDIDAAT.

Als een naam is ingedrukt verschijnt op het bedieningspaneel

GEKOZEN.

Er klinkt een bescheiden piep - signaal.

Als een andere naam wordt gekozen klinkt opnieuw een piep - signaal.

Meerdere piep - signalen duiden erop dat de kiezer problemen heeft (of staat te spelen).

Het derde lid grijpt verbaal in.

Als de rode stemknop is ingedrukt verschijnt op het display van het stempaneel

U HEEFT GESTEMD.

Op het bedieningspaneel verschijnt

GSTEMD

(Heel even verschijnt eerst **BEZIG MET WEGSCHRIJVEN STEM**).

Het aantal uitgebrachte stemmen op het bedieningspaneel wordt met 1 opgehoogd.

De kiezer verlaat achter het derde lid langs het stemlokaal. De volgende kiezer kan naar de machine gaan.

5. Afwijkende stemhandelingen

- a. De kiezer verzuimt de rode stemknop in te drukken
- b. De kiezer drukt geen kandidaat in maar meteen de rode stemknop
- c. De kiezer drukt op de partijnaam (zwarte vakje)
- d. De kiezer drukt op meerdere toetsen tegelijk.

a. De kiezer verzuimt de rode stemknop in te drukken

Het derde lid constateert dat doordat het display nog aangeeft GEKOZEN en het aantal uitgebrachte stemmen niet is opgehoogd.

Omdat de kiezer achter het derde lid om het lokaal moet verlaten, heeft dit derde lid nog de gelegenheid de kiezer op te vangen en alsnog naar de machine te laten gaan.

Heeft de kiezer het lokaal al verlaten dan dient de gekozen naam, die nog op de display van het stempaneel staat, te worden verwijderd door de sleutel op het bedieningspaneel een kwartslag te draaien.

NB

De aansluiting tussen het aantal ingenomen oproepingskaarten, het hoogst ingenomen volgnummer en het aantal uitgebrachte stemmen op het bedieningspaneel is daarmee doorbroken.

Er dient een aantekening te worden gemaakt die later in het proces-verbaal moet worden opgenomen.

b. De kiezer drukt geen kandidaat in maar meteen de rode stemknop

Op het display van het stempaneel verschijnt

**VERGISSING- DRUK OP HERSTEL
KIES EEN KANDIDAAT**

Op het display van het bedieningspaneel verschijnt

GESTEMD ZONDER KEUZE TE MAKEN

c. De kiezer drukt op de partijnaam

Op het display van het stempaneel verschijnt

**NIET TOEGELATEN- DRUK OP HERSTEL
KIES EEN KANDIDAAT**

Op het display van het bedieningspaneel verschijnt

GEKOZEN VOOR LIJST

d. De kiezer drukt op meerdere toetsen tegelijk

Dit gebeurt doorgaans onbewust doordat met meerdere vingers of een gehele hand het toetsenbord wordt aangeraakt.

Op het display van het stempaneel verschijnt

NIET LEUNEN OP HET TOETSENBOARD

Op het display van het bedieningspaneel verschijnt

MEERDERE TOETSEN INGEDRUKT

Bovendien klinkt er een herhaald piep - signaal.

Als de kiezer niet begrijpt wat er fout is, kan het derde lid uitleg geven zonder naar de machine te gaan.

B. Voorlichting kiezers

Zeker de eerste keer zal veel aandacht moeten worden geschonken aan het bekend maken van de nieuwe wijze van stemmen aan de kiezers.

Er is een instructie videofilm beschikbaar, die b.v. als spot kan worden uitgezonden op lokale TV, of vertoond op bijeenkomsten.

Ook permanente uitzending in de hal van het gemeentehuis is te overwegen.

De kandidatenlijst, die als huis aan huis biljet wordt verspreid, kan worden afgedrukt in de opmaak zoals het stemvel eruit ziet dat op de stemmachine wordt aangebracht.

Daarop is door middel van foto's ook een korte instructie opgenomen.

Deze lay-out kan ook voor een publicatie in een regionaal of lokaal dag- of weekblad worden gebruikt.

De geplastificeerde instructiekaart kan als foto bij een krantenartikel worden afgedrukt.

De stemmachine in demonstratie – stand kan worden opgesteld in de hal van het gemeentehuis of een andere plaats waar veel publiek wisselend aanwezig is. In deze stand behoeft de stemmachine niet vrijgegeven te worden.

Het verdient aanbeveling korte demonstraties te geven in bejaarden- en verzorgingstehuizen, zodat de drempel voor het aanraken van het apparaat al is verlaagd voordat men er in het stemlokaal mee wordt geconfronteerd. Er zijn goede ervaringen opgedaan door dit zelfstandig door eigen bewoners te laten uitvoeren.

Een huis aan huis biljet kan worden opgehangen in de wachtruimte van het stemlokaal, zodat de kiezer de keuze reeds kan maken alvorens naar de stemmachine te gaan.

Het moet de kiezer in elk geval vooraf duidelijk zijn dat na het indrukken van de rode stemknop de keuze definitief is.

Naar onze mening moet niet te veel nadruk op de herstelmogelijkheden gelegd worden, omdat daardoor bij de kiezer de vrees wordt opgewekt dat men iets verkeerd kan doen.

In voorkomend geval wijzen de beiden herstelmogelijkheden - d.m.v. de Herstelknop of eenvoudig op een andere naam te drukken- zich in hoge mate vanzelf.

Bovendien kan het derde lid mondelinge aanwijzingen geven aan de kiezer die zich bij de stemmachine bevindt.

C. Aanmaak Huis aan huis biljet

Als gebruik wordt gemaakt van de optie om de huis aan huis biljetten door ons te laten vervaardigen, geldt de volgende procedure:

Zorg dat de schrijfwijze van partijnamen en kandidatenamen een zodanige opmaak hebben dat een aanvaardbaar leesbare verdeling binnen de daarvoor beschikbare vakjes ontstaat.

Dit geschiedt in Stadium Voorbereiding – Gegevens - Ingeleverde partijen en kandidaten.

Het programma geeft reeds een optimale indeling aan, maar in een enkel geval kan sprake zijn van onlogische afbreking of is een andere verdeling over de beschikbare regels toch duidelijker.

Als men een beperkt aantal lijsten heeft komt het de overzichtelijkheid ten goede door tussen de partijen één kolom over te slaan.

Dit geschiedt met Stadium Voorbereiding – Gegevens - Verkiezingsgegevens aantallen of bij Programmeren stemgeheugens – button stemvel en Stadium Voorbereiding – Gegevens – Partijen.

Zodra de kandidaatstelling definitief is, worden de laatste wijzigingen aangebracht in stadium Voorbereiding – Gegevens - Ingeleverde partijen en kandidaten (ook de definitieve lijstnummers, lijstnummer NUL wordt NIET definitief), hierna worden de partijen en kandidaten definitief gemaakt door het uitvoeren van functie stadium Voorbereiding – Gegevens - Kandidatenlijsten definitief maken. Hierna zijn de partijen en kandidaten benaderbaar via stadium Voorbereiding – Gegevens - Definitieve partijen en kandidaten.

Denk vervolgens aan het opgeven van de eventueel voorkomende combinaties.

Via stadium Voorbereiding – Diskettes – Aanmaken drukwerk kan de diskette worden aangemaakt.

De aldus vervaardigde diskette en de afdruk worden onverwijld gezonden of overgebracht naar het daartoe per bulletin opgegeven adres.

Door onze zorg wordt dan een drukproef vervaardigd die u moet fiatteeren.

Bent u het niet met de opmaak eens dan moet de correctie in uw computerbestand worden aangebracht en de procedure worden herhaald.

Na fiatteeren zal het drukwerk binnen één week in uw bezit zijn.

D. Aanmaak kandidatenlijst

De aanmaak van de stemvellen met partijen en kandidaten moet verplicht door onze tussenkomst en langs volledig geautomatiseerde weg geschieden.

U en wij kunnen niet het risico lopen dat er ook maar enige discrepantie optreedt tussen de gegevens in de Verkiezingscomputer, de vakjes op het stemvel en de programmering van de toetsen van de stemmachine. Dit geldt met name voor de maatvoering.

U ontvangt de stemvellen op maat gesneden en voorgeboord.

Voor het aanmaken geldt de volgende procedure:

Zorg dat de schrijfwijze van partijnamen en kandidaatnamen een zodanige opmaak hebben dat een aanvaardbaar leesbare verdeling binnen de daarvoor beschikbare vakjes ontstaat.

Dit geschiedt met de functie in stadium Voorbereiding - Gegevens - Ingeleverde partijen.

Het programma geeft reeds een optimale indeling aan, maar in een enkel geval kan sprake zijn van onlogische afbreking of is een andere verdeling over de beschikbare regels toch duidelijker.

Als men een beperkt aantal lijsten heeft komt het de overzichtelijkheid ten goede door tussen de partijen een kolom over te slaan.

Dit wordt uitgevoerd in stadium Voorbereiding – Gegevens – Verkiezingsgegevens – Aantallen.

D. Aanmaken diskette drukwerk

Zodra de kandidaatstelling definitief is, kan de diskette voor drukwerk aangemaakt worden.

De aldus vervaardigde diskette en afdruk wordt onverwijld gezonden of overgebracht naar het daartoe per bulletin opgegeven adres.

Door onze zorg wordt dan een drukproef vervaardigd die u moet fiatieren.

Bent u het niet met de opmaak eens dan moet de correctie in uw computerbestand worden aangebracht en de procedure worden herhaald.

Na fiatiering zal het drukwerk binnen één week in uw bezit zijn.

Om tijd te winnen mag u – voor eigen risico- de procedure reeds starten als de kandidaatstelling formeel nog niet definitief is.

Mocht alsnog wijziging nodig blijken dan wordt de procedure herhaald.

7.2. PROGRAMMEREN STEMMACHINE

Tijdig voor de verkiezing moet voor elke stemmachine het uitneembare stemgeheugen worden voorzien van de gegevens van de betreffende verkiezing.

Ook dient voor eventualiteiten tenminste één reserve - stemgeheugen te worden geprogrammeerd.

Op de verkiezingsdag zelf dient het systeem permanent gereed te staan om zonodig nóg een reserve - geheugen te kunnen aanmaken.

Als resultaat van de programmering ontstaat in het systeem een controlelijst van de geprogrammeerde stemgeheugens.

Het programmeren geschiedt in stadium Voorbereiding – Gegevens – programmeren stemgeheugens.

Lees de daarbij behorende paragraaf van de handleiding nauwkeurig.

Beoefen deze procedure vooraf, zonodig enkele malen.

Dit is mogelijk door een aankomende verkiezing te kopiëren naar een proefversie.

Daar kan de gehele voorbereiding en afhandeling van een verkiezing uitgevoerd worden.

NB

Alle door een gemeente te gebruiken stemgeheugens moeten met hetzelfde programma worden geprogrammeerd.

De zwevende stemknop (kan gebruikt worden door minder-validen) wordt automatisch geprogrammeerd. Plaats van de zwevende stemknop: Kolom 36 – rij 30. Wordt op het stemvel aangegeven met een knop.

Zie ook de instructies op het bulletin Nationale Programmeerdag.

7.3. TESTEN STEMMACHINE

Als de stemmachines uit de opslag komen kunnen enkele eenvoudige testen worden uitgevoerd om de werking van de vitale onderdelen te controleren.

Test opstarten

Test toetsenbord

Test displays

Test printer

Het testen van opstarten, displays en printer moet nog herhaald worden na plaatsen in het stemlokaal.

Wanneer er afwijkingen optreden neem dan zo snel mogelijk contact op met de Verkiezingswacht.

Test opstarten

Als de stekker in het stopcontact wordt gestoken moet de lamp gaan branden.

Sluit met sleutel 126 het stemslot. De displays van stempaneel en bedieningspaneel zullen nu ook verlicht zijn.

De stemmachine voert nu een zelf test uit en komt in de toestand STANDBY.

Zet de sleutel in het bedieningspaneel, houd de vrijgave-knop ingedrukt en draai de sleutel een kwartslag.

De stemmachine komt in toestand FUNCTIES.

Onder het klepje naast het display staan de toetsen A,B,C en D aangegeven.

Druk op functie-toets <C> en de testmogelijkheden worden zichtbaar.

Test toetsenbord

Druk op functie-toets <A>.

Nu kan elke afzonderlijke toets worden getest.

In het display verschijnen de coördinaten van de toetsen.

Wanneer u de test wilt beëindigen, druk op functie-toets <D>.

Test displays

Druk op functie-toets .

Er begint nu in beide displays een soort lichtkrant te lopen.

Controleer visueel of er geen lege posities e.d. optreden.

Wanneer u de test wilt beëindigen, druk op functie-toets <D>.

Test printer

Druk op functie-toets <C>.

De printer maakt een proefdruk van alle printposities.

Controleer of er geen lege posities of beschadigde tekens optreden.

Wanneer u de test wilt beëindigen, druk op functie-toets <D>.

NB

Het testen kan gecombineerd worden met het aanbrengen van het stemvel.

7.4. INRICHTING STEMLOKAAL

Lokalen met een blinde wand, liefst tegenover de deur, genieten de voorkeur.

De inrichting van een stemlokaal voor elektronisch stemmen vereist uiteraard de aanwezigheid van een stopcontact.

Bij voorkeur moet de stemmachine met het eigen snoer direct aan het stopcontact kunnen worden aangesloten.

Het snoer moet met breed tape op de vloer worden vastgezet of onder kabelgoten bevestigd worden om struikelen te voorkomen.

De aanwezigheid van een telefoon in de onmiddellijke nabijheid is dringend gewenst.

Het inrichten kan de dag voor de verkiezingen plaatsvinden.

De stemmachine kan dan ook worden neergezet, desnoods nog gesloten, maar in elk geval **zonder** dat het stemgeheugen is geplaatst.

Het is dringend gewenst dat degene die de stemmachine plaatst, dan wel iemand van de betrokken afdeling Burgerzaken daar achteraan, controleert of de stemmachine niet door het transport in ongerede is geraakt. Zie paragraaf Testen stemmachines.

Het openklappen van de stemmachine kan het gemakkelijkst worden gedaan door twee personen.

Open de sloten aan de zijkant van de koffer.

Til het deksel 100 graden omhoog.

Til de zijschotten omhoog.

Til nu het deksel licht schuin achterover omhoog, zodat de haken aan de zijschotten van onderaf in de uitsparingen van het deksel kunnen vallen.

Als één persoon de machine opzet, moet een zijschot ergens tegenaan kunnen rusten of voorzichtig naar buiten buigen.

Als de stemmachine is geplaatst en open blijft staan kan ook de print - schakelaar reeds in de juiste stand worden gezet.

Van het printerpapier een ruime aanloopstrook uit de machine laten steken.

De stroom wordt 's nachts uiteraard uitgeschakeld.

A. Opstellen stemmachine

De stemmachine staat in het verlengde van de tafel waarachter het stembureau zitting heeft. Een aparte tafel op enige afstand is ook toegestaan.

De open kant is gericht naar de blinde muur of een afgedekt venster, met zoveel tussenruimte dat zonodig vanuit een rolstoel of invalidenwagen nog de stemhandeling is uit te voeren. Invaliden rijden doorgaans zijdelings voor het stempaneel zodat de hoogte van de tafel niet kritisch is. Indien de Rode stemtoets niet te bereiken is, dan kan gebruik worden gemaakt van de zwevende stemknop (kolom 36 – rij 30). Deze toets wordt óók op het stemvel afgedrukt.

Een lid van het stembureau – het “derde lid” – dient op zodanig korte afstand achter de stemmachine plaats te kunnen nemen, dat het bedieningspaneeltje gemakkelijk te hanteren valt, op normale spreeksterkte aanwijzingen aan de kiezer te geven zijn ‘door de achter- of zijwand’. op geen enkele wijze het stemgeheim wordt geschonden.

De kiezers moeten vanaf de ingang op logische wijze een route langs de tafel en de stemmachine kunnen afleggen en het lokaal achter het stembureau om weer verlaten. Dit laatste om te kunnen ingrijpen als een kiezer heeft verzuimd de rode stemknop in te drukken.

B. Aanbrengen stemvel

Op het stempaneel zijn links en rechts twee verticale metalen strippen voorzien van verende schroefjes (snelsluiters).

Draai de schroefjes een kwartslag. De strippen komen nu los en kunnen voorzichtig worden verwijderd.

Het stemvel is vervaardigd van zwaar hoogwaardig synthetisch papier. Het is op maat gesneden en voorzien van geboorde gaten.

Verwijder eventueel de nog aanwezige oude kandidatenlijst.

Het nieuwe vel moet voorzichtig worden aangebracht onder de horizontale strippen van het stempaneel, zodanig dat de gaten precies vallen over de pinnen ter linker- en rechterzijde.

Nu kunnen de verticale strips weer worden aangebracht. De schroefjes aandrukken en met een schroevendraaier een kwartslag draaien tot ze stevig vastzitten.

Desgewenst kan gelijk met het stemvel het meegeleverd beschermend plastic - folie worden aangebracht. Dit kan zowel onder als op het stemvel geplaatst worden.

C. Aanbrengen printerpapier

Voor de printer is thermisch papier gebruikt. Dit papier is op de lange duur temperatuur- en lichtgevoelig.

Als het papier in de stemmachine blijft tijdens opslag, dient bij de volgende verkiezing gecontroleerd te worden of het papier inmiddels niet te ernstig verkleurd is.

Een rol is voldoende voor ca. 4 afdrukken.

Het papier vervangen gaat eenvoudig door de nieuwe rol te laten zakken in de daarvoor bestemde ruimte met de aanloopstrook onderlangs.

De aanloopstrook zo recht mogelijk afknippen of scheuren.

De aandrukschakelaar moet in de achterste stand staan.

De aanloopstrook door de dichtstbijzijnde sleuf invoeren tot ze vanzelf uit de achterste sleuf omhoog komt.

De strook ruim over de rol trekken zodat ze niet in de papierruimte kan vastlopen.

7.5. HANDELINGEN STEM-BUREAU

Het principe is dat voor het stembureau een minimum aan handelingen valt te verrichten om de stemming te doen aanvangen, af te sluiten en goed te doen verlopen.

De instructie beginnen en sluiten is opgenomen op de achterzijde van de geplastificeerde instructie - kaart.

Bij problemen of onduidelijkheden moet niet worden geïmproviseerd maar onmiddellijk telefonisch advies worden gehouden met het gemeentelijk steunpunt.

A. Aanvang stemming

De voorzitter plaatst het stemgeheugen in de sleuf aan de achterzijde van de stemmachine.
Dit gaat best door het geheugen in beide handen te nemen, recht boven de sleuf te plaatsen en door eigen gewicht in de geleiders te laten zakken, daarna met beide wijsvingers voorzichtig maar stevig aandrukken.

Met de sleutel wordt het slot van de sleuf gesloten.

De machine zal dan een pieptoon geven en het licht van de display zal aangaan.
De machine voert een zelftest uit.

De sleutel wordt uitgenomen en in het voorzitterskastje geplaatst.

In de stand 'STANDBY' op het voorzitterskastje, is op de display van de stemmachine te zien;

De machine is gereed voor stemmen

Het stemgeheugen is geprogrammeerd

De verkiezingsdatum

Het aantal uitgebrachte stemmen

NB Elke andere melding dient onmiddellijk telefonisch gemeld te worden.

De voorzitter van het stembureau moet zich er van vergewissen dat er met 0 stemmen wordt begonnen.

Door de sleutel op het voorzitterskastje een kwartslag te draaien verschijnt de boodschap GESTEMD op het bedieningspaneel alsmede het aantal van 0 stemmen.

Na een druk op de vrijgaveknop is de machine VRIJ VOOR KIEZEN.

De eerste kiezer kan zich naar de stemmachine begeven.

B. Instructie kiezers

De formele instructie is:

VOLG DE AANWIJZINGEN OP HET SCHERM

ZOLANG DE RODE KNOP NIET IS INGEDRUKT, IS HERSTELLEN MOGELIJK.

De aanwijzingen op het scherm luiden:

DRUK OP NAAM VAN GEWENSTE KANDIDAAT

DRUK OP RODE STEMKNOP (als correcte keuze is gemaakt)

DRUK OP HERSTEL (ingeval de stemhandeling onjuist is)

Bij het innemen van de oproepingskaart kan een stembureau - lid met behulp van de geplastificeerde instructiekaart de stemhandeling snel demonstreren;
DRUK OP HET VAKJE MET DE NAAM
KIJK IN HET SCHERM OF DAT DE BEDOELDE IS
ZO JA, DRUK OP DE RODE STEMKNOP
ZO NEE, KIES EEN ANDERE NAAM.

Bij afwijkende stemhandelingen zijn de boodschappen op het stempaneel en bedieningspaneel onmiskenbaar duidelijk.

Zie paragraaf instructie leden stembureau.

Het derde lid kan dan verbaal hulp bieden, zonder het stemgeheim geweld aan te doen.

C. Opvragen uitslag

Nadat de laatste kiezer heeft gestemd kan de stemming worden afgesloten.

De voorzitter houdt de vrijgaveknop ingedrukt en draait de sleutel op het voorzitterskastje een kwartslag. Op het display van het voorzitterskastje verschijnt het woord FUNCTIES.

Op het display van de stemmachine verschijnen keuzes.

De eerste keus is UITSLAG.

Naast het display bevindt zich een klepje, met daaronder een toetsenbordje.

Na druk op toets <A> is er de keuze voor UITSLAG VIA PRINTER.

Weer moet toets <A> worden ingedrukt.

Daarna zijn er vier keuze - mogelijkheden. De derde luidt PROCES-VERBAAL.

Door druk op toets <C> wordt de uitslag afgedrukt in de vorm van rubriek M van het proces-verbaal model N10-3.

Hoewel wij daar geen voorstander van zijn, kan de gemeente toch kiezen voor de oude procedure om een voorlopige uitslag te laten doorbellen gebaseerd op de totalen per lijst.

In dat geval kan eerst keuze <A> gemaakt worden.

Het is mogelijk meerdere afdrukken te maken.

De overige rubrieken van het voorbedrukte proces-verbaal worden in de tussentijd ook handmatig ingevuld.

Als het proces-verbaal gereed en ondertekend is, wordt het stemgeheugen uitgenomen door met de sleutel uit het voorzitterskastje het stemslot van de stemmachine te openen.

Mocht de printer niet werken dan moet gecontroleerd worden of het papier juist is aangebracht en of de schakelaar van het papiertransport in de juiste stand staat.

De aanloopstrook van het printpapier dient ruim uit de machine te steken alvorens met printen wordt begonnen.

Proces-verbaal en stemgeheugen worden zo snel mogelijk, langs gescheiden weg, naar het inleverpunt, doorgaans het gemeentehuis, overgebracht.

7.6. ORGANISATIE VERKIEZINGSDAG

Het goed verlopen van een verkiezing, waarbij vergaande automatisering en elektronisch stemmen aan de orde is, vergt een goed afgestemde organisatie en gecoördineerde inzet van alle betrokkenen.

Onze service - organisatie, de Verkiezingswacht, vormt een aanvullende ruggeleuning op de ondersteuning die binnen de gemeente primair gegeven wordt aan de stembureaus.

Veel denkbare problemen zijn te voorkomen door tijdens de voorbereiding alle van onze zijde gegeven aanwijzingen nauwgezet te volgen.

Op de verkiezingsdag zelf geldt maar één adagium:

Een stembureau met problemen moet zo snel mogelijk weer in de lucht zijn.

A. Inrichten inleverpunt

Voor de functie van inleverpunt is nodig

PC

Programmeer / uitleeseenheid

ISS – stadium Stemmen inlezen – Inlezen stemgeheugens

Het programma moet geïnstalleerd zijn en de uitleeseenheid aangesloten op de COM - poort van de PC.

Het kan nodig zijn daarvoor een verloop - connector te gebruiken.

Deze configuratie is al tijdig voor de verkiezing nodig voor het programmeren van de stemgeheugens.

Op de verkiezingsavond dient het inleverpunt gereed te staan en bemand te zijn vanaf 20.00 uur.

Het is mogelijk meerdere inleverpunten naast elkaar of op verschillende locaties in te richten.

(Grote steden - concept)

De voorzitters en leden van de stembureaus geven op het inleverpunt het proces-verbaal af en het stemgeheugen. Zie ook Hoofdstuk 3.1 Stemmen Inlezen.

Het stemgeheugen wordt in de sleuf inlezen van de programmeer / uitleeseenheid geplaatst.

De sleuf wordt met de sleutel afgesloten.

Ook de programmeersleuf dient afgesloten te zijn.

Het rode signaallampje zal dan gaan branden.

Functie Inlezen stemgeheugens wordt geopend.

Er verschijnt dan een lijst van de stemdistricten met daarin vermeld de identificaties van de stemgeheugens.

Kies met pijltoets het nummer dat ook vermeld is op de buitenzijde van het stemgeheugen of Lees-Id.

Druk op INLEZEN.

De uitslag wordt nu overgenomen in het geheugen van de PC.

Desgewenst is visueel te controleren of het inlezen daadwerkelijk heeft plaatsgevonden stadium Stemmen inlezen – Ingelezen stemmen partij – stemgeheugen.

Mochten er op een stembureau twee geheugens zijn gebruikt dan moet bij het ingezette reserve - geheugen nog het stembureau -nummer vermeld worden.

Ook dient dan een nieuw proces-verbaal model N10-3 afgedrukt te worden.

Als alle stemdistricten correct zijn verwerkt wordt de totaaluitslag ter beschikking gesteld van de stadia Presentatie en Einduitslag door functie Uitslag vrijgeven voor Presentatie en Einduitslag uit te voeren.

B. Inrichten steunpunt

Op de verkiezingsdag dient op het gemeentehuis een steunpunt te worden ingericht.

Dit steunpunt moet permanent worden bemand door een ter zake kundig ambtenaar en onbelemmerd telefonisch bereikbaar zijn totdat de gehele verwerking succesvol is afgerond.

Een faxbericht daarvan met vermelding tijdstip stellen wij zeer op prijs.

Een tweede functionaris moet standby zijn om eventueel de service - dienst te vergezellen naar een stembureau met problemen.

Op het steunpunt dient tenminste gereed te liggen.

een geprogrammeerd reserve - stemgeheugen

een reserve - stemvel

het visite kaartje van een 'bevriend' garage bedrijf, waar van tevoren afspraken mee zijn gemaakt om ingeval van stroomuitval een opgeladen 12-volts-accu te leveren

een TL - lamp

Het steunpunt heeft de telefoon- en faxnummers van de Verkiezingswacht onder handbereik.

Als er zich op een stembureau een probleem voordoet moet men zich onverwijld telefonisch met het gemeentelijk steunpunt in verbinding stellen.

Het merendeel van de denkbare problemen is vanaf dit niveau op te lossen, waartoe een vragenlijst met diagnose - vragen ter beschikking zal worden gesteld.

Zodra een probleem niet meer door het eigen steunpunt lijkt op te lossen moet dit zo snel mogelijk de Verkiezingswacht verwittigen.

Deze kan aanwijzingen geven of aankondigen binnen x minuten aanwezig te zijn.

C. Verkiezingswacht

De Verkiezingswacht is de service - organisatie van NEDAP / Groenendaal.

De verkiezingswacht bestaat uit
telefonische help - desk
mobiele steunpunten op de verkiezingsdag

Gemeenten kunnen een abonnement op de Verkiezingswacht nemen.

Via telefoon en fax kunnen alle mogelijke vragen gesteld worden en zonodig op afstand ondersteuning gegeven worden (meespelen).

Uiteraard wordt er wel vanuit gegaan dat gemeenten zelf de benodigde inspanning plegen, zoals
vooraf een verkiezing geheel naspelen
instructie stembureau - leden
bestudering van de handleiding
opstellen eigen checklist

D. Opslag stemmachines

Na gebruik bij een verkiezing moeten de stemmachines worden opgeslagen.

Er mag geen stemgeheugen in de machine achterblijven.

Er mag geen sleutel in de machine achterblijven (koffer kan in dat geval niet gesloten worden).

De printschakelaar moet ontspannen in de achterste stand staan.

De instructiekaart moet in de bergruimte.

De kabels met zo groot mogelijke lus in de bergruimte.

De deksel van de bergruimte moet goed op z'n plaats liggen.

Alle sloten goed dicht.

Voor de opslag van de stemmachines geldt eenvoudig dat een droge ruimte met normale temperatuur volstaat.

Nadere richtlijnen voor de ruimte en langdurige opslag zijn:

- vochtigheid niet hoger dan 80%
- temperatuur tussen de 5 – 40 graden C.

De leverancier heeft het recht bij aflevering of service - verlening de opslagruimte te beoordelen.

In of nabij de opslagruimte moet de mogelijkheid bestaan de stemmachines stuk voor stuk op te stellen om testen en reparaties uit te voeren.

Bij voorkeur dienen ze naast elkaar te staan op de begane grond (5 per vierkante meter).

Tweehoog op een stevig rek of stelling is ook denkbaar.

Ingeval van liggend opslaan, niet meer dan 5 stemmachines op elkaar plaatsen!

E. Checklist bureau verkiezingen

Naast de in het systeem opgenomen activiteitenkalender kan per verkiezing, door middel van een bulletin, een checklist worden verstrekt met activiteiten en handelingen die een voorspoedig verloop van de verkiezing kunnen bevorderen.

Natuurlijk is elke gemeente vrij de verkiezing - organisatie naar eigen inzicht in te richten. Toch is het goed onze aanbevelingen zo veel mogelijk over te nemen omdat die doorgaans zijn gebaseerd op reeds opgedane ervaringen en ter voorkoming van problemen die zich elders in de praktijk al hebben voorgedaan.

7.7. TWEE VERKIEZINGEN

VOORAF

De volgorde van de te houden verkiezing staat van tevoren vast.

Deze volgorde is in ISS vastgelegd.

Hier behoeft derhalve geen rekening mee worden gehouden.

In deze tekst wordt gesproken over VERK 1 en VERK 2.

Op de stemmachine worden deze teksten vervangen door de afkortingstitel uit ISS.

Enige voorbeelden zijn: GR-99, PS-99.

VOORBEREIDING ISS

In ISS worden twee verkiezingen aangemaakt.

De voorbereiding is identiek aan het voorbereiden van één verkiezing.

In stadium Voorbereiding – gegevens – verkiezingen selecteren – Gelijkijdig programmeren komen de twee verkiezingen in het vak Geselecteerd te staan. Volgorde wordt bepaald door ISS.

Per verkiezing de indeling van het stemvel maken.

Hierbij dient rekening te worden gehouden met het plaatsen van de Verkiezingstitels op het stemvel.

De tweede verkiezing : laatste partij in kolom 35.

Bij de eerste verkiezing : afhankelijk van het aantal deelnemende partijen, kan één kolom tussenuimte gebruikt worden.

Via een extra bulletin doen wij hier mededelingen over, zodra het aantal deelnemende partijen voor de tweede verkiezing bekend is.

Belangrijk :

- Na indeling moet het stemvel gecontroleerd worden.
- Afhangelijk van de soort verkiezing, kan de controle plaatsvinden bij (Definitieve) Partijen en Kandidaten.
- Zie button Stemvel.
- Ingeval van overlappingsen wordt dit in de rode kleur aangegeven.
- Via button Wijzigen kan de indeling **per geopende** verkiezing gewijzigd worden.

Hierna kan de diskette voor het drukwerk per verkiezing gemaakt worden.

ORGANISATIE

Bepaal het aantal oproepingskaarten.

Gezien de verdere procedure lijkt het zinvol om twee oproepingskaarten te verstrekken aan de kiezer.

Het is zeer belangrijk om voor de kiezer duidelijk te maken welke de 1e en 2e verkiezing is.

Door het gebruik van kleuren is dit te realiseren.

Door het handhaven van dezelfde kleuren in oproepingskaarten, volgnummers en stemvel wordt het voor de kiezer een stuk duidelijker.

Het is te overwegen om in de spitsuren één extra lid van het stembureau in te schakelen. Dit om de snelheid van kiezen door de kiezer te bevorderen.

INSTRUCTIE LEDEN STEM BUREAU

Het is absoluut noodzakelijk om de leden van het stembureau nader te informeren over de gang van zaken in het stembureau.

Aandachtspunten hierbij zijn :

-gebruik van één of twee oproepingskaarten.

-indien kiezer aan één verkiezing wil deelnemen en toch twee oproepingskaarten inlevert, wat te doen.

-ondersteuning kiezer, zie aangepaste Instructiekaart.

-instructie kiezer in drukke tijden.

-werking stemmachine met name afwijkingen t.o.v. het houden van één verkiezing

-werking vrijgave toetsen bedieningspaneel.

EXTRA UITZONDERINGEN TIJDENS DE STEMMING

Naast de genoemde uitzonderingen bij één verkiezing (zie elders in dit Hoofdstuk) zijn nog een tweetal uitzonderingen.

Zie ook Instructiekaart Twee Verkiezingen.

De eerste

Kiezer heeft wel twee oproepingskaarten ingeleverd, maar wil alleen stemmen voor de eerste verkiezing.

Actie kiezer : maak keuze voor eerste verkiezing, kies kandidaat kijk in venster en druk op rode stemknop.

Op vrijgave kastje staat voor verschijnt voor VERK 1 = Gestemd en voor VERK 2 = Vrij voor kiezen.

Actie lid stembureau : Sleutel in verticale stand zetten en vervolgens weer terug in de horizontale stand.

Stem voor VERK 2 is niet uitgebracht.

De tweede

Kiezer heeft wel twee oproepingskaarten ingeleverd, maar wil alleen stemmen voor de tweede verkiezing.

Actie kiezer : druk op Herstel-toets
maak keuze voor tweede verkiezing, kies kandidaat kijk in venster en druk op rode stemknop.

Op vrijgave kastje staat voor verschijnt voor VERK 2 = Gestemd en voor VERK 1 = Vrij voor kiezen.

Actie lid stembureau : Sleutel in verticale stand zetten en vervolgens weer terug in de horizontale stand.

Stem voor VERK 1 is niet uitgebracht.

8. DIVERSEN

8.1. BULLETINS

In deze paragraaf kunnen de bulletins worden opgeborgen.

8.2. DE LAATSTE PROGRAMMA WIJZIGINGEN

In versie 5.0 vergelijking met de laatste versie zijn een aantal functies aangepast.

Deze zijn :

- **Formulieren, brieven en drukwerk**

De mogelijkheid is aanwezig om:

1. Gebruik met Word is geperfectioneerd. Derhalve aan te bevelen om te gebruiken.
2. Toevoegen van eigen formulieren is mogelijk geworden.
3. Voortgang benoemingen. Bij gebruik van Word is het mogelijk om de voortgang van benoemingen bij te houden. Tevens kunnen per nieuw te benoemen raadslid een set van formulieren in één keer afgedrukt worden.

- **Partijmodule**

1. Partijmodule is vernieuwd.
2. Ook te downloaden via www.kandidaatstelling.nl.

- **Exporteren documenten**

Viertal mogelijkheden om bestanden te exporteren. De formaten zijn : HTML, CSV, ASCII en WAP bestanden. Indien het CSV bestand gebruikt wordt zijn de bestanden in EXCEL verder te bewerken.

8.3. VEEL VOORKOMENDE VRAGEN

• Vragen Algemeen.

Is de software
aangepast voor
Ondernemingsraad
Verkiezingen
en Referendum?

Ja.
- Maak nieuwe verkiezing aan.
- Verkiezingstype: Ondernemingsraad
respectievelijk Referendum.

Centreren partijen
en kandidaten op
stemvel.

Wordt vanaf versie 5.0 automatisch ingesteld door het programma. Naar eigen inzicht te wijzigen via :
- Voorbereiding - Verkiezingsgegevens
beginkolom en tussenruimte.
- Of via Voorbereiding – Definitieve Partijen
- button stemvel – button Wijzig.

Is er software
aanwezig voor de
politieke partijen?

Ja.
Op twee manieren :
- Downloaden vanaf website
www.kandidaatstelling.nl
- In Gemeentelijke versie Voorbereiding –
Diskettes – aanmaken voor partij.

Is er een
Handleiding voor
module Politieke
Partij ?

Ja
In de partijmodule onder de Helpfunctie kan de handleiding worden gepresenteerd en afgedrukt.

Vragen m.b.t. de stemmachine.

Zwevende stemknop.
Of wel stemknop
voor mindervaliden.

- alleen voor stemmachine met twee
vrijgaveknoppen, stemmachine ES3B.
- Plaats kolom 36 - rij 30.
- Wordt automatisch geprogrammeerd.
- Knop wordt afgedrukt op het stemvel.

Wordt de
stemmachine
aangepast aan de
Tijdelijke
Referendum Wet +?

Ja
De stemmachine ES3B (met twee vrijgave knoppen) is al goedgekeurd voor het houden van twee verkiezingen.
Aangezien er onder de TRW meer dan twee referenda gehouden kunnen gaan worden, eventueel gecombineerd met een reguliere verkiezing, zal de stemmachine medio 2002 aangepast worden.

Vragen m.b.t. de software - ISS.

Is het wissen van
een niet-gebruikt
reserve geheugen
noodzakelijk ?

Nee
Indien stemgeheugen niet gebruikt is, dan is het niet noodzakelijk om het reservegeheugen te verwijderen.

Overnemen indeling
leden stemdistricten
van een voorgaande
verkiezing.

-Stadium Voorbereiding.
- Bezetting stembureaus.
- Indeling stembureauleden per stemdistrict.
- Button Kopiëren.

Overbrengen
Einduitslag naar
dagbladen - eigen

- Stadium Presentatie - Diverse functie.
- Activeer Export-button.
- Maak een keuze uit de diverse formaten, waaronder HTML,

gebruik. CSV, ASCII, WAP bestanden. Indien het CSV bestand gebruikt wordt zijn de bestanden in EXCEL verder te bewerken.

Bij Presentatie - Stadium Voorbereiding.
Tussentijdse uitslag - Gegevens.
komt geen - Verkiezingen selekteren.
Winst of verlies - Rubriek Vergelijking Tussentijdse uitslag met.
grafieken voor. - Hier keuze maken voor : één historische verkiezing.

Bij Presentatie geen - Stadium Voorbereiding.
juiste historische - Gegevens.
vergelijking. - Nazien:
- Verkiezingen selecteren.
- Voorbereiding historische vergelijking selekteren.

8.4. BESCHRIJVING INSTALLATIE PARTIJ PROGRAMMA

INSTALLATIE WINDOWS 95

Plaats de eerste diskette in het diskette station.

Selecteer START – UITVOEREN.

Vervolgens wordt een menu opgestart. Kies voor Bladeren en geef de letter van het diskette-station aan, dit is meestal A.

Nu wordt de inhoud van het diskette station zichtbaar. Kies voor SETUP, gevolgd door OK. Vervolgens luidt de OPEN opdracht A:\SETUP.EXE, geef nogmaals OK.

De installatie-procedure wordt opgestart. Voer vervolgens de aangegeven instructie op. Op het tweede installatie-scherm moet een keuze gemaakt worden voor de Doel directory, meestal C:\ISS_PmGR. Bij herinstallatie dient altijd deze Doel directory te worden opgegeven. Vervolgens zal het installatie-programma ook duidelijk aangeven, dat het een herinstallatie betreft.

Volg de opgegeven instructies uit.

Na Voltooien is ISS voor Windows geïnstalleerd.

SPECIALE TOETSEN

In de DOS versie van ISS dienden de speciale tekens, zoals de Umlaut, de é en de è, opgegeven te worden met een speciale ASCII code (ALT + een cijferreeks). In Windows omgevingen is dit niet meer noodzakelijk. Door gebruik te maken van een speciale Windows instelling kan door middel van een combinatie bijv ' + e wordt de letter é gemaakt. Indien alleen bijvoorbeeld de apostrof gebruikt dient te worden dan volstaat de ' en een druk op de spatiebalk.

De instelling van deze toetscombinatie in WINDOWS 3.1 en WINDOWS FOR WORKGROUPS is:

-Neem in de autoexec.bat de regel: path=c:\windows;c:\windows\command op.

De instelling van deze toetscombinatie in WINDOWS 95 is:

-START – INSTELLINGEN – CONFIGURATIESCHERM – TOETSENBOARD – TAAL - TOEVOEGEN

-Kies voor NEDERLANDS

-Kies op dit scherm óók voor EIGENSCHAPPEN en stel de indeling in op: VS INTERNATIONAAL.

Verder worden de diakritische tekens óók nog ondersteund in ISS. Overal waar een registratie van een naam voorkomt, kan met behulp van de functietoets <F2> een tabel geactiveerd worden. Door het maken van een keuze kan het teken overgenomen worden.

8.5. TECHNISCHE GEGEVENS

Directory-structuur

Tijdens de installatie worden de volgende directory's op uw PC of netwerk-drive geïnstalleerd. Bij de directory's staat tevens aangegeven welke gegevens bestanden daar aanwezig zijn.

Win_iss	- de programmabestanden
Win_iss\data	- de gegevensbestanden met algemene gegevens
Win_iss\data\leeg	- de lege, initiële verkiezingsbestanden
Win_iss\data\leeg\forms	- de standaard formulieren in Rich-text-formaat
Win_iss\data\leeg\forms2	- de door de gebruiker gewijzigde standaard formulieren in Rich-text-formaat
Win_iss\data\leeg\doc-iss	- de standaard formulieren in Word-formaat
Win_iss\data\leeg\doc-iss2	- de door de gebruiker gewijzigde standaard formulieren in Word-formaat
Win_iss\disk_win	- het programma Windows voor politieke partijen
Win_iss\dll	- de systeembestanden welke tijdens de installatie in de windows\system directory worden geïnstalleerd

Per nieuwe verkiezing worden de volgende directory's aangemaakt (bijv. gr-98):

*	Win_iss\data\gr-98	- de gegevensbestanden van gr-98
*	Win_iss\data\gr-98\forms	- de door de gebruiker aangemaakte formulieren van gr-98

8.6. GEBRUIK NETWERK

ISS voor Windows is in functionele zin een zeer uitgebreid programma.

Dit vereist nogal wat capaciteit van PC-werkstations en File server.

Aangezien er vele soorten netwerken met de daarbij behorende versies bij gemeenten in gebruik zijn, kan de leverancier wel in staan voor de goede werking van de programmatuur, echter niet voor de snelheid. Dit is echter van te voren door de gemeenten proefondervindelijk vast te stellen.

In de programmatuur zijn een aantal functies aanwezig, waarmee ISS kan worden uitgetest in de netwerk omgeving.

Deze zijn :

- De gegevens zijn via een back-up veilig gesteld.
- Maak een proefverkiezing aan van de laatst gehouden verkiezing.
- Zorg dat deze proefversie actief is.
- In stadium Onderhoud – Onderhoud – bestanden wissen, de rubriek Alleen stemmenaantallen wissen aanvinken en OK geven. Het systeem komt met een aantal waarschuwingen.
- Nu kunnen de stemgegevens opnieuw worden ingelezen.
- Nu kan de snelheid van inlezen van stemgegevens getest worden, het vrijgeven van de stemmenaantallen (op twee manieren) en presentaties nagespeeld worden.

Een aantal functies kunnen NIET tegelijkertijd verwerkt worden.

Deze zijn:

1. Stemmen inlezen EN vrijgeven van de Uitslag
2. Vrijgeven van de uitslag EN Presenteren

Verder dient er rekening gehouden te worden met:

- Automatische back-up's, welke op vaste tijden zijn ingesteld.
- Ingeval het netwerk op de verkiezingsavond uitvalt: Draag zorg voor een goede back-up voorziening.
- De verwerking van overige programmatuur op het netwerk tijdens de verkiezingsavond.
- Het automatisch opstarten van programmatuur op de werkstations, zoals Mail programma's, automatische virusscanners e.d.
- Instelling van het aantal buffers = 30 en files = 150 op het werkstation.

8.7. GEBRUIK VARIABELEN IN FORMULIEREN

Als de originelen van de diverse formulieren opgeroepen worden in de tekstverwerker, worden de variabelen zichtbaar.

Dit zijn coderingen, die tussen rechte haken of zogenaamde Pipetekens staan.

Op de plaats van deze variabelen komen bij het aanmaken van de formulieren gegevens te staan afkomstig uit de diverse verkiezingsbestanden.

Wij adviseren u met klem deze coderingen ongewijzigd te laten staan.

Het is evenwel mogelijk variabelen te verwijderen of toe te voegen.

Bij verwijderen dient u er op te letten dat ook de z.g. Pipe-tekens links en rechts van een variabele worden verwijderd.

Indien een variabele wordt toevoegd, begint deze met een Pipe-teken en wordt afgesloten met een Pipe-teken.

Bovendien mogen er geen spaties, Tabs of andere opmaaktekens in de variabele tussen de Pipe-tekens staan.

Het is wel mogelijk een codering in vet of cursief af te drukken.

U dient de gehele variabele inclusief Pipe-tekens selecteren en vervolgens de gewenste opmaak selecteren.

Onderstaand de lijst met alle mogelijke variabelen.

Koderingen van de gegevens van de gemeente:

[KLNTDATA,NAAM	Gemeentenaam
[KLNTDATA,ADRES	Adres van de gemeente
[KLNTDATA,POSTCODE	Postcode van de gemeente
[KLNTDATA,PLAATS	Vestigingsplaats van het gemeentehuis
[TBALG_CTRL,P_ADRES	Postadres van de gemeente
[TBALG_CTRL,P_POSTCODE	Postcode postadres
[TBALG_CTRL,P_PLAATS	Plaats postadres
[TBALG_CTRL,CBS_KODE	CBS-kode van de gemeente
[TBALG_CTRL,VOORZITTER	Voorzitter Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,BURGEMEES	Naam van de Burgemeester
[TBALG_CTRL,WETHOUDER	Naam van de Wethouder
[TBALG_CTRL,SECRETARIS	Naam van de gemeentesecretaris
[TBALG_CTRL,LID1	Naam 1e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,LID2	Naam 2e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,LID3	Naam 3e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,LID4	Naam 4e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,LID5	Naam 5e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,LID6	Naam 6e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,LID7	Naam 7e lid Centraal stembureau
[TBALG_CTRL,ONTVANGER	Naam ontvanger waarborgsommen
[TBALG_CTRL,WAARBORG1	Bedrag van de waarborg volgens artikel G 1-3
[TBALG_CTRL,WAARBORG	Bedrag van de waarborg volgens artikel H 12
[TBALG_CTRL,PLAATS_GH	Plaats gemeentehuis
[TBALG_CTRL,NAAM_SECR	Benaming secretariaat
[TBALG_CTRL,NAAM_BUR	Benaming bureau verkiezingen
[TBALG_CTRL,ADRES_BUR	Adres bureau verkiezingen
[TBALG_CTRL,GIRO_BUR	Bankrekening of Gironummer bureau verkiezingen
[TBALG_CTRL,ADRES_INL	Adres waar inlichtingen te verkrijgen zijn

Koderingen van de gegevens van stembureauleden

[TBSTB_LEDEN,NUMMER	A-nummer
[TBSTB_LEDEN,CREDNR	Crediteurennummer
[TBSTB_LEDEN,AANHEF	Dhr. of Mevr.
[TBSTB_LEDEN,AANHEF2	heer of mevrouw
[TBSTB_LEDEN,NAAM	Naam
[TBSTB_LEDEN,ADRES	Adres
[TBSTB_LEDEN,POSTCODE	Postcode
[TBSTB_LEDEN,PLAATS	Woonplaats
[TBSTB_LEDEN,GEBDATUM	Geboortedatum
[TBSTB_LEDEN,BEROEP	Beroep
[TBSTB_LEDEN,TELHUIS	Telefoon Priv,
[TBSTB_LEDEN,TELWERK	Telefoon werk
[TBSTB_LEDEN,TELMOBIEL	Mobiele telefoon
[TBSTB_LEDEN,TELFAX	Faxnummer
[TBSTB_LEDEN,SOFINR	Sofinummer
[TBSTB_LEDEN,BANKGIRO	Bankrekening of Gironummer
[TBSTB_LEDEN,TENNAME	Ten name van
[TBSTB_LEDEN,OPMERKING	vrije tekstregel per stembureaulid
[TBSTB_LEDEN,FUNCTIE	Functie op het stembureau
[TBSTB_LEDEN,STATUS	Status aanmelding
[TBSTB_LEDEN,SOORT	Soort stembureaulid

Koderingen van de gegevens van een verkiezing:

[TBVERK,TITEL	Verkiezingstitel
[TBVERK,KORT	Afkorting verkiezing
[TBVERK,OMSCHRIJV	verkiezing t.b.v.
[TBVERK,DATUM	Verkiezingsdatum
[TBVERK,K_PROVNR	Nummer provincie
[TBVERK,K_PROVNAAM	Naam provincie
[TBVERK,K_KIESNR	Nummer kieskring
[TBVERK,K_KIESNAAM	Naam kieskring
[TBVERK,K_HFDNR	Nummer hoofdstembureau
[TBVERK,K_HFDNAAM	Naam hoofdstembureau
[TBVERK,HS_RUIMTE	Benaming zittingsruimte hoofdstembureau
[TBVERK,HS_DATUM_1	Datum onderzoek ingeleverde kandidatenlijsten H.S.
[TBVERK,HS_TIJD_1	Tijd idem
[TBVERK,HS_DATUM_2	Datum vaststelling geldigheid kandidatenlijsten H.S.
[TBVERK,HS_TIJD_2	Tijd idem
[TBVERK,HS_DATUM_3	Datum vaststelling uitslag van de stemming H.S.
[TBVERK,HS_TIJD_3	Tijd idem
[TBVERK,CS_DATUM_1	Datum nummering kandidatenlijsten en combinaties C.S.
[TBVERK,CS_TIJD_1	Tijd idem
[TBVERK,CS_DATUM_2	Datum vaststelling uitslag van de stemming C.S.
[TBVERK,CS_TIJD_2	Tijd idem
[TBVERK,INLEVERDAT	Kandidatenlijsten moeten zijn ingeleverd voor:
[TBVERK,UITER_REG	Uiterste registratiedatum Politieke groeperingen
[TBVERK,KANDSTEL	Datum kandidaatstelling
[TBVERK,INZ_KAND	Datum vanaf wanneer kandidatenlijsten ter inzage liggen
[TBVERK,EEDDATUM	Datum beëdiging gemeenteraadsleden

Koderingen van de gegevens per stembedistrict:

[TBDIST,DISTRICTNR	Nummer van het stembedistrict
[TBDIST,NAAM	Naam
[TBDIST,VERMELDING	Vermelding op oproepingskaart
[TBDIST,ADRES	Adres
[TBDIST,POSTCODE	Postcode
[TBDIST,PLAATS	Plaats
[TBDIST,TELEFOON	Telefoon
[TBDIST,CBS_KODE	CBS-kode
[TBDIST,AANHEF	Aanschrijftitel contactpersoon
[TBDIST,C_NAAM	Naam contactpersoon
[TBDIST,C_ADRES	Adres contactpersoon
[TBDIST,C_POSTCODE	Postcode contactpersoon
[TBDIST,C_PLAATS	Woonplaats contactpersoon
[TBDIST,C_TELEFOON	Telefoon contactpersoon
[TBDIST,VERGOEDING	Vergoeding voor gebruik stemlokaal
[TBDIST,REKENING	rekeningnummer i.v.m. vergoeding
[TBDIST,TNV	ten name van
[TBDIST,TEKST0	vrije tekst t.b.v. aantekeningen
[TBDIST,TEKST1	
[TBDIST,TEKST2	
[TBDIST,TEKST3	
[TBDIST,TEKST4	
[TBDIST,TEKST5	
[TBDIST,TEKST6	
[TBDIST,TEKST7	
[TBDIST,RUIMTE_0	Vrije tekst t.b.v. omschrijving inrichting
[TBDIST,RUIMTE_1	(alleen bij stadsdelen Amsterdam)
[TBDIST,RUIMTE_2	
[TBDIST,RUIMTE_3	
[TBDIST,RUIMTE_4	
[TBDIST,RUIMTE_5	
[TBDIST,RUIMTE_6	
[TBDIST,RUIMTE_7	
[TBDIST,RUIMTE_8	
[TBDIST,RUIMTE_9	

Koderingen van de gegevens van de ingeleverde partijen:

[TBFPART,VOLGNR]	Volgnummer van de ingeleverde partij
[TBFPART,NAAM]	Aanduiding groepering
[TBFPART,KORT]	Afkorting
[TBFPART,STATUTAIR]	Statutaire naam van de groepering
[TBFPART,VOORZ_STAT]	Voorzetsel statutaire naam (de, het)
[TBFPART,V_ADRES]	Vestigingsadres
[TBFPART,V_POSTCODE]	Postcode vestigingsadres
[TBFPART,V_PLAATS]	Vestigingsplaats
[TBFPART,VOORZITTER]	Naam van de voorzitter
[TBFPART,SECRETARIS]	Naam van de secretaris
[TBFPART,M_NAAM]	Naam gemachtigde
[TBFPART,M_ADRES]	Adres gemachtigde
[TBFPART,M_POSTCODE]	Postcode gemachtigde
[TBFPART,M_PLAATS]	Woonplaats gemachtigde
[TBFPART,M_TELEFOON]	Telefoon gemachtigde
[TBFPART,M_TELEFAX]	Fax gemachtigde
[TBFPART,P_NAAM]	Naam plaatsvervanger
[TBFPART,P_ADRES]	Adres plaatsvervanger
[TBFPART,P_POSTCODE]	Postcode plaatsvervanger
[TBFPART,P_PLAATS]	Woonplaats plaatsvervanger
[TBFPART,I_NAAM]	Naam inleveraar
[TBFPART,I_ADRES]	Adres inleveraar
[TBFPART,I_POSTCODE]	Postcode inleveraar
[TBFPART,I_PLAATS]	Woonplaats inleveraar

Koderingen van de gegevens van de definitieve partijen:

[TBPART,LIJSTNR	Lijstnummer van de definitieve partij
[TBPART,NAAM	Aanduiding groepering
[TBPART,KORT	Afkorting
[TBPART,STATUTAIR	Statutaire naam van de groepering
[TBPART,VOORZ_STAT	Voorzetsel statutaire naam (de, het)
[TBPART,V_ADRES	Vestigingsadres
[TBPART,V_POSTCODE	Postcode vestigingsadres
[TBPART,V_PLAATS	Vestigingsplaats
[TBPART,VOORZITTER	Naam van de voorzitter
[TBPART,SECRETARIS	Naam van de secretaris
[TBPART,M_NAAM	Naam gemachtigde
[TBPART,M_ADRES	Adres gemachtigde
[TBPART,M_POSTCODE	Postcode gemachtigde
[TBPART,M_PLAATS	Woonplaats gemachtigde
[TBPART,M_TELEFOON	Telefoon gemachtigde
[TBPART,M_TELEFAX	Fax gemachtigde
[TBPART,P_NAAM	Naam plaatsvervanger
[TBPART,P_ADRES	Adres plaatsvervanger
[TBPART,P_POSTCODE	Postcode plaatsvervanger
[TBPART,P_PLAATS	Woonplaats plaatsvervanger
[TBPART,I_NAAM	Naam inleveraar
[TBPART,I_ADRES	Adres inleveraar
[TBPART,I_POSTCODE	Postcode inleveraar
[TBPART,I_PLAATS	Woonplaats inleveraar

Koderingen van de gegevens van een combinatie:

[TBKOMB,KOMBNR	Volgnummer van de combinatie
[TBKOMB,NAAM	Opsomming van de lijsten binnen de combinatie

Koderingen van de gegevens van ingeleverde kandidatenlijsten:

[TBFKAND,KANDNR	Volgnummer op de lijst
[TBFKAND,NAAM	Naam van de kandidaat op kandidatenlijst
[TBFKAND,BRF_NAAM	Naam van de kandidaat t.b.v. brieven e.d.
[TBFKAND,ADRES	Adres
[TBFKAND,POSTCODE	Postcode
[TBFKAND,PLAATS	Woonplaats
[TBFKAND,GEBDATUM	Geboortedatum

Koderingen van de gegevens van de definitieve kandidatenlijsten:

[TBKAND,KANDNR	Volgnummer op de lijst
[TBKAND,NAAM	Naam van de kandidaat op kandidatenlijst
[TBKAND,BRF_NAAM	Naam van de kandidaat t.b.v. brieven e.d.
[TBKAND,ADRES	Adres
[TBKAND,POSTCODE	Postcode
[TBKAND,PLAATS	Woonplaats
[TBKAND,GEBDATUM	Geboortedatum

Diverse coderingen:

FUNC,VERK_STR	Volledige omschrijving van de verkiezing
FUNC,VERK_ORG	Volledige omschrijving van het vertegenwoordigend orgaan
FUNC,BURG_VZ	Tekst 'Burgemeester' of 'Voorzitter'
FUNC,DATUMSTR	De actuele datum voluit geschreven
FUNC,GEM,U,D	'Het Stadsdeel' of 'De Deelgemeente' of 'De Gemeente'
FUNC,GEM,L,D	'het stadsdeel' of 'de deelgemeente' of 'de gemeente'
FUNC,GEM,U,B	'het bovengenoemde Stadsdeel' of 'De bovengenoemde Deelgemeente' of 'De bovengenoemde Gemeente'
FUNC,GEM,L,B	'het bovengenoemde stadsdeel' of 'de bovengenoemde deelgemeente' of 'de bovengenoemde gemeente'
FUNC,GEM,U,Z	'Hetzelfde Stadsdeel' of 'Dezelfde Deelgemeente' of 'Dezelfde Gemeente'
FUNC,GEM,L,Z	'hetzelfde stadsdeel' of 'dezelfde deelgemeente' of 'dezelfde gemeente'
FUNC,BESTUUR,U	'Stadsdeelbestuur' of 'Deelgemeentebestuur' of 'Gemeentebestuur'
FUNC,BESTUUR,L	'stadsdeelbestuur' of 'deelgemeentebestuur' of 'gemeentebestuur'
FUNC,RAAD,U	'Stadsdeelraad' of 'Deelgemeenteraad' of 'Gemeenteraad'
FUNC,RAAD,L	'stadsdeelraad' of 'deelgemeenteraad' of 'gemeenteraad'
FUNC,COLLEGE,U,1	'Dagelijks Bestuur' of 'College van Burgemeester en Wethouders'
FUNC,COLLEGE,L,1	'dagelijks bestuur' of 'college van burgemeester en wethouders'
FUNC,COLLEGE,U,2	'Dagelijks Bestuur' of 'College van B&W'
FUNC,COLLEGE,L,2	'dagelijks bestuur' of 'college van b&w'
FUNC,COLLEGE,U,3	'Dagelijks Bestuur' of 'B&W'
FUNC,COLLEGE,L,3	'dagelijks bestuur' of 'b&w'
FUNC,BURG,L	'Voorzitter' of 'Burgemeester'
FUNC,BURG,V	'voorzitter van het stadsdeel' of 'burgemeester van de deelgemeente'
FUNC,WET1,U	'Lid van het Dagelijks Bestuur' of 'Wethouder'
FUNC,WET1,L	'lid van het dagelijks bestuur' of 'wethouder'
FUNC,WET2,U	'Leden van het Dagelijks Bestuur' of 'Wethouders'
FUNC,WET2,L	'leden van het dagelijks bestuur' of 'wethouders'
FUNC,DS,U	'Burgemeester en Wethouders' of 'Gedeputeerde staten'
FUNC,DS,L	'burgemeester en wethouders' of 'gedeputeerde staten'
FUNC,GH,U	'Stadsdeelkantoor' of 'Deelgemeentekantoor' of 'Gemeentehuis'
FUNC,GH,L	'stadsdeelkantoor' of 'deelgemeentekantoor' of 'gemeentehuis'
FUNC,SECR,U	'Stadsdeelkantoor' of 'Deelgemeentekantoor' of 'Gemeentesecretarie'
FUNC,SECR,L	'stadsdeelkantoor' of 'deelgemeentekantoor' of 'gemeentesecretarie'

In een aantal formulieren staan ook coderingen als WHILE, IF e.d. Het voert te ver om de werking van deze coderingen hier uit te leggen. Indien u hier meer over wilt weten kunt u contact opnemen met NEDAP/Groenendaal.

8.7. INDEXEN WAT EN WAAR

A

AANBEVOLEN WERKWIJZE.....	37
Aanbrengen printerpapier	55
Aanbrengen stemvel	55
Aanmaak kandidatenlijst	50
Aanmaken diskette drukwerk.....	51
Aanvang stemming	57
Advieslijst.....	19
<u>Afdrukken correctie model N10-3</u>	<u>34</u>
Afdrukken correctiemodel N10 - 3.....	35
AKTIVITEITENKALENDER	7
<u>ASCII</u>	<u>38</u>

B

basisbestand stemdistricten.....	18
Basisgegevens.....	16
Bestanden DOS.....	45
Bestanden repareren.....	45
Bezetting stembureau's.....	19
BRIEVEN	29
Bulletins	66

C

Checklist bureau verkiezingen	63
Combinaties.....	24
Controle Programmering.....	26
Controle Voorbereiding.....	25
<u>correctie model N10-3</u>	<u>34</u>
Correspondentie stembureauleden.....	20
Correspondentie stemlokalen.....	21

D

Definitieve partijen en kandidaten.....	24
DIAKRIETEN	28
Diskette inlezen Hoofdstembureau	24
Diskette Inlezen van partij	23
Diskettes.....	41
DISKETTES	31

E

Eigen formulieren toevoegen	29
<u>Einduitslag</u>	<u>6; 41</u>

F

FORMULIEREN	28
foto.....	39
<u>Foto</u>	<u>38</u>

G

Gebruik netwerk	72
GEBRUIKERSVERENIGING	3
Gekozen kandidaten.....	38
Gelijktijdig programmeren.....	25

Geopende verkiezing.....	13
--------------------------	----

H

Handelingen stembureau	57
Handmatige invoer stemgeheugen.....	35
Handmatige invoer totalen per partij.....	35
Herinstallatie	5
Het kopiëren.....	26
Het programmeren.....	26
Historische vergelijking.....	25
Huis aan huis biljet	50

I

Indeling per stembureau.....	19
Ingeleverde partijen kandidaten.....	23
Ingelezen stemmen / partij / stemgeheugen.....	35
<u>Ingelezen uitslag vrijgeven per stemdistrict</u>	<u>16</u>
Inlezen stemgeheugens.....	35
Inrichten inleverpunt	59
Inrichten stemlokaal	54
Inrichten steunpunt	60
INSTALLATIE	5
Installatie Partij programma	70
Instelling com-poort.....	16
INSTELLING VAN HET	
TEKSTVERWERKINGSPAKKET	28
<u>Instellingen</u>	<u>38</u>
Instellingen van de grafieken.....	39
Instructie kiezers	57
Instructie leden stembureau	46; 65
Invoer per kandidaat.....	36
Invoer stemmen per kandidaat	37
Invoeren stemmen.....	36
ISS tekstverwerkingsprogramma.....	28

K

Kandidaten definitief maken.....	24
Kennisgeving.....	13
Kopieer verkiezing.....	13

M

Meerdere exemplaren afdrukken	29
--	-----------

N

Netwerk	72
Nieuwe verkiezing.....	13

O

<u>Onderhoud</u>	<u>6; 45</u>
ONDERSTEUNING	3
Open verkiezing.....	13
Opgeroepen.....	18
Opslag stemmachines	62
Opstellen stemmachine	55

Opvragen uitslag	58	Technische gegevens	71
Organisatie Electronisch Stemmen	46	Testen stemmachine.....	53
Organisatie Verkiezingsdag	59	TOTALEN PER PARTIJ	37
<u>Organisatievorm stembureau</u>	16	Tussentijdse uitslag.....	38
Origineel herstellen.....	29	Tussentijdse vergelijking	25
Origineel wijzigen.....	29	TWEE VERKIEZINGEN	64
Overige Correspondentie	21		
P		U	
Parallele verwerking.....	42	Uitslag/kandidaat	38
Partijen en kandidaten	25	Uitslag/partij/district.....	38
PARTIJEN EN KANDIDATEN	22	Uitslagbestanden.....	15
<u>Presentatie</u>	6; 38	UITSLAGBESTANDEN	14
Presentatie PC.....	42	Uitslagbestanden Aanmaken.....	25
printerpapier	55		
PROCES STAPPEN	8	V	
PROEFVERSIE	12	Variabelen in Formulieren	73
Programma wijzigingen	67	Veel Voorkomende Vragen	68
Programmeren en kopiëren stemgeheugens.....	26	Verkiezingen Selecteren	25
Programmeren stemmachine	52	Verkiezingsgegevens	17
		VERKIEZINGSKALENDER	7
		Verkiezingswacht	42; 61
		Verschillenlijst.....	36
		Verwijder verkiezing	13
R		Virusscanner	24
REFERENDUM	32	<u>Voorbereiding</u>	6
Restzetels	38	Voorlichting kiezers	<i>Zie</i>
		Voortgang benoemingsprocedure	30
S		Vrijgave van stemmenaantallen.....	34
Signaallijsten status.....	20		
Sluit verkiezing	13	W	
Stadia	15	Wegwerken verschillen	37
Status wijzigen 'en-bloc'	20	<u>Wijkindeling</u>	18
Stemdistricten	18	Wijze van berekenen.....	38
Stemmen inlezen.....	33; 34		
<u>Stemmen inlezen/invoeren</u>	6	Z	
Stemmen invoeren	33; 36	zwevende stemknop.....	55
T			
Tabellen	44		